

MERSİN ÜNİVERSİTESİ KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERSIN UNIVERSITY PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF CILICIAN ARCHAEOLOGY

KAAM
YAYINLARI

OLBA
XXIII

(Ayrıbasım / Offprint)

MERSİN
2015

KAAM YAYINLARI
OLBA
XXIII

© 2015 Mersin Üniversitesi/Türkiye

ISSN 1301 7667

Yayıncı Sertifika No: 14641

OLBA dergisi;
ARTS & HUMANITIES CITATION INDEX, EBSCO, PROQUEST
ve

TÜBİTAK-ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanlarında taranmaktadır.

Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün (DAI) Kısaltmalar Dizini'nde 'OLBA' şeklinde yer almaktadır.

OLBA dergisi hakemlidir. Makalelerdeki görüş, düşünce ve bilimsel değerlendirmelerin yasal sorumluluğu yazarlara aittir.

The articles are evaluated by referees. The legal responsibility of the ideas, opinions and scientific evaluations are carried by the author.

OLBA dergisi, Mayıs ayında olmak üzere, yılda bir kez basılmaktadır.
Published each year in May.

KAAM'ın izni olmadan OLBA'nın hiçbir bölümü kopya edilemez.

Alıntı yapılması durumunda dipnot ile referans gösterilmelidir.

It is not allowed to copy any section of OLBA without the permit of KAAM.

OLBA dergisinde makalesi yayımlanan her yazar, makalesinin baskı olarak ve elektronik ortamda yayımlanmasını kabul etmiş ve telif haklarını OLBA dergisine devretmiş sayılır.

Each author whose article is published in OLBA shall be considered to have accepted the article to be published in print version and electronically and thus have transferred the copyrights to the journal OLBA..

OLBA'ya gönderilen makaleler aşağıdaki web adresinde ve bu cildin giriş sayfalarında belirtilen formatlara uygun olduğu takdirde basılacaktır.

Articles should be written according the formats mentioned in the following web address.

Redaktion: Yrd. Doç. Dr. Deniz Kaplan

OLBA'nın yeni sayılarında yayımlanması istenen makaleler için yazışma adresi:
Correspondance addresses for sending articles to following volumes of OLBA:

Prof. Dr. Serra Durugönül
Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
Çiftlikköy Kampüsü, 33342 Mersin - TURKEY

Diğer İletişim Adresleri
Other Correspondance Addresses

Tel: 00.90.324.361 00 01 (10 Lines) 4730 / 4734

Fax: 00.90.324.361 00 46

web mail: www.kaam.mersin.edu.tr

www.olba.mersin.edu.tr

e-mail: sdurugonul@gmail.com

kaam@mersin.edu.tr

Baskı / Printed by

Oksijen Basım ve Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

100. Yıl Mah. Matbaacılar Sit. 2. Cad. No: 202/A Bağcılar-İstanbul

Tel: +90 (212) 325 71 25 Fax: +90 (212) 325 61 99

Sertifika No: 29487

Dağıtım / Distribution

Zero Prod. Ltd.

Tel: 00.90.212.244 75 21 Fax: 00.90.244 32 09

info@zerobooksonline.com www.zerobooksonline.com/eng

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
(KAAM)
YAYINLARI-XXIII

MERSIN UNIVERSITY
PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF
CILICIAN ARCHAEOLOGY
(KAAM)-XXIII

Editörler

Serra DURUGÖNÜL
Murat DURUKAN
Gunnar BRANDS
Deniz KAPLAN

OLBA Bilim Kurulu

Prof. Dr. Mehmet ÖZDOĞAN
Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU
Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL
Prof. Dr. Marion MEYER
Prof. Dr. Susan ROTROFF
Prof. Dr. Kutalmış GÖRKAY
Prof. Dr. İ. Hakan MERT
Prof. Dr. Eda AKYÜREK-ŞAHİN
Prof. Dr. Yelda OLCAY-UÇKAN

MERSİN
2015

*Vefat Eden Meslektaşlarımızı
Saygı ile Anıyoruz...*

Prof. Dr. Halet ÇAMBEL

Prof. Dr. Klaus SCHMIDT

Prof. Dr. Sencer ŞAHİN

Prof. Dr. Kutlu EMRE

İçindekiler/Contents

Halil Tekin

Yukarı Mezopotamya'nın İlk Boyalı Çanak-Çömlekleri: Hassuna, Samarra ve Halaf: Yeni Yorumlar ve Yaklaşımlar. Bölüm 1: Hassuna ve Samarra (The First Painted Potteries of the Upper Mesopotamia: Hassuna, Samarra and Halaf. New Interpretations and Approaches. Volume 1: Hassuna and Samarra) 1

A. Tuba Ökse

Diyarbakır Kentinin En Eski Yerleşimi: İçkale'deki Amida Höyük (The Earliest Settlement of the City of Diyarbakır: Amida Höyük at İçkale) 59

Cengiz Çetin

Isparta Müzesi'ne Ait Bir Grup Tunç Silah Hakkında Değerlendirme (A Research on a Group of Bronze Weapons in the Museum of Isparta) 111

Sabri Arıcı

Phokaia'daki Palmiye Sütun Başlığı ve Kökeni (Das Palmenkapitell in Phokaia und seine Herkunft) 153

Sevgi Sarıkaya

Daskyleion Dynastes'lik Sisteminde Artabazos'un Rolü (Artabazos's Role in the Dascylium Dynastic Systems) 175

Hatice Körsulu

Nagidos Kazısından Ele Geçen Klasik ve Hellenistik Dönem Kandilleri: Attika ve Yerel Üretimler (Klassische und Hellenistische Lampen von Nagidos: Attika und der lokalen Produktion) 199

Turgay Yaşar Yedidağ

Dorylaion Kalıp Yapımı Kaseleri (Dorylaion Mold Made Bowls) 235

Hüseyin Metin – B. Ayça Polat Becks

Burdur Müzesi Metal Kandilleri (Metal Lamps in the Burdur Museum) 273

Erdoğan Aslan <i>Kekova Adası 2012-2013 Yılı Sualtı Araştırmalarında Bulunan Amphoraların Tipolojik Değerlendirmesi</i> (<i>Typological Assessment of the Amphorae Found in the 2012-2013 Kekova Island Underwater Survey</i>)	321
Murat Çekilmez <i>Hyllarima'dan Bir Grup Figürin</i> (<i>A Group of Figurines from Hyllarima</i>)	371
Hüseyin Uzunoglu <i>Bursa Müzesi'nden Ölü Ziyafeti Sahneli Yeni Mezar Stelleri</i> (<i>New Funerary Inscriptions with 'Totenmahreliefs' from the Museum of Bursa</i>)	397
Aytekin Büyükközer <i>Isauria Bölgesi'nden Bir Kaya Anıtı: Basamaklı Sunak mı? Mezar mı?</i> (<i>A Rock Monument from the Isauria Region: Is it a Stepped Altar or a Grave?</i>)	417
Fahriye Bayram <i>Hahuli Triptiği ve Martha-Maria Alania</i> (<i>The Triptych of Hahuli and Martha-Maria Alania</i>)	447
Ayşe Aydın <i>İzmir Arkeoloji Müzesi İle Tarih ve Sanat Müzesi'nde Bulunan Ampullalar</i> (<i>Ampullae Finds in the İzmir Archaeology and in the History and Art Museums</i>)	487
Şener Yıldırım <i>Side Müzesi'nden Bir Geç Antik Çağ Çeşmesi</i> (<i>A Late Antique Fountain from the Museum of Side</i>)	515
Stephan Westphalen <i>Die Kirche von Işıkkale</i> (<i>Işıkkale Kilisesi</i>)	535
Eberhard Zangger – Serdal Mutlu <i>Troia'daki Yapay Limanlar ve Su Mühendisliği:</i> <i>Bir Jeo-Arkeolojik Çalışma Hipotezi</i> (<i>Artificial Ports and Water Engineering at Troy:</i> <i>A Geo-Archaeological Working Hypothesis</i>)	553

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
BİLİMSEL SÜRELİ YAYINI ‘OLBA’

Kapsam

Olba süreli yayını Mayıs ayında olmak üzere yılda bir kez basılır. Yayınlanması istenilen makalelerin en geç her yıl Kasım ayında gönderilmiş olması gerekmektedir.

1998 yılından bu yana basılan Olba; Küçükasya, Akdeniz bölgesi ve Ortadoğu'ya ilişkin orijinal sonuçlar içeren Antropoloji, Prehistorya, Protohistorya, Klasik Arkeoloji, Klasik Filoloji (ve Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri), Eskiçağ Tarihi, Nüvizmatik ve Erken Hıristiyanlık Arkeolojisi alanlarında yazılmış makaleleri kapsamaktadır.

Yayın İlkeleri

1. a. Makaleler, Word ortamında yazılmış olmalıdır.
 - b. Metin 10 punto; özet, dipnot, katalog ve bibliyografya 9 punto olmak üzere, Times New Roman (PC ve Macintosh) harf karakteri kullanılmalıdır.
 - c. Dipnotlar her sayfanın altına verilmeli ve makalenin başından sonuna kadar sayısal süreklilik izlemelidir.
 - d. Metin içinde bulunan ara başlıklarda, küçük harf kullanılmalı ve koyu (bold) yazılmalıdır. Bunun dışındaki seçenekler (tümünün büyük harf yazılması, alt çizgi ya da italik) kullanılmamalıdır.
2. Noktalama (tireler) işaretlerinde dikkat edilecek hususlar:
 - a. Metin içinde her cümlemin ortasındaki virgülden ve sonundaki noktadan sonra bir tab boşluk bırakılmalıdır.
 - b. Cümle içinde veya cümle sonunda yer alan dipnot numaralarının herbirisi noktalama (nokta veya virgül) işaretlerinden önce yer almalıdır.
 - c. Metin içinde yer alan “fig.” ibareleri, küçük harf ile ve parantez içinde verilmeli; fig. ibaresinin noktasından sonra bir tab boşluk bırakılmalı (fig. 3); ikiden fazla ardışık figür belirtiliyorsa iki rakam arasına boşluksuz kısa tire konulmalı (fig. 2-4). Ardışık değilse, sayılar arasına nokta ve bir tab boşluk bırakılmalıdır (fig. 2. 5).
 - d. Ayrıca bibliyografya ve kısaltmalar kısmında bir yazar, iki soyadı taşıyorsa soyadları arasında boşluk bırakmaksızın kısa tire kullanılmalıdır (Dentzer-

Feydy); bir makale birden fazla yazarlı ise her yazardan sonra bir boşluk, ardından uzun tire ve yine boşluktan sonra diğer yazarın soyadı gelmelidir (Hagel – Tomaschitz).

3. “Bibliyografya ve Kısaltmalar” bölümü makalenin sonunda yer almalı, dipnotlarda kullanılan kısaltmalar, burada açıklanmalıdır. Dipnotlarda kullanılan kaynaklar kısaltma olarak verilmeli, kısaltmalarda yazar soyadı, yayın tarihi, sayfa (ve varsa levha ya da resim) sıralamasına sadık kalınmalıdır. Sadece bir kez kullanılan yayınlar için bile aynı kurala uyulmalıdır.

Bibliyografya (kitaplar için):

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, New York.

Bibliyografya (Makaleler için):

Corsten 1995 Corsten, Th., “Inschriften aus dem Museum von Denizli”, Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, lev. LIV-LVII.

Dipnot (kitaplar için)

Richter 1977, 162, res. 217.

Dipnot (Makaleler için)

Oppenheim 1973, 9, lev.1.

Diğer Kısaltmalar

age.	adı geçen eser
ay.	aynı yazar
vd.	ve devamı
yak.	yaklaşık
v.d.	ve diğerleri
y.dn.	yukarı dipnot
dn.	dipnot
a.dn.	aşağı dipnot
bk.	Bakınız

4. Tüm resim, çizim ve haritalar için sadece “fig.” kısaltması kullanılmalı ve figürlerin numaralandırılmasında süreklilik olmalıdır. (Levha, Resim, Çizim, Şekil, Harita ya da bir başka ifade veya kısaltma kesinlikle kullanılmamalıdır).
5. Word dökümanına gömülü olarak gönderilen figürler kullanılmamaktadır. Figürlerin mutlaka sayfada kullanılması gereken büyüklükte ve en az 300 pixel/inch çözünürlükte, photoshop tif veya jpeg formatında gönderilmesi

gerekmektedir. Adobe illustrator programında çalışılmış çizimler Adobe illustrator formatında da gönderilebilir. Farklı vektörel programlarda çalışılan çizimler photoshop formatına çevrilemiyorsa pdf olarak gönderilebilir. Bu formatların dışındaki formatlarda gönderilmiş figürler kabul edilmeyecektir.

6. Figürler CD'ye yüklenmelidir ve ayrıca figür düzenlemesi örneği (layout) PDF olarak yapılarak burada yer almalıdır.
7. Bir başka kaynaktan alıntı yapılan figürlerin sorumluluğu yazara aittir, bu sebeple kaynak belirtilmelidir.
8. Makale metninin sonunda figürler listesi yer almalıdır.
9. Metin yukarıda belirtilen formatlara uygun olmak kaydıyla 20 sayfayı geçmemelidir. Figürlerin toplamı 10 adet civarında olmalıdır.
10. Makaleler Türkçe, İngilizce veya Almanca yazılabilir. Türkçe yazılan makalelerde yaklaşık 500 kelimelik Türkçe ve İngilizce yada Almanca özet kesinlikle bulunmalıdır. İngilizce veya Almanca yazılan makalelerde ise en az 500 kelimelik Türkçe ve İngilizce veya Almanca özet bulunmalıdır. Makalenin her iki dilde de başlığı gönderilmelidir.
11. Özeti altında, Türkçe ve İngilizce veya Almanca olmak üzere altı anahtar kelime verilmelidir.
12. Metnin word ve pdf formatlarında kaydı ile figürlerin kopyalandığı iki adet CD (biri yedek) ile birlikte bir orijinal ve bir kopya olmak üzere metin ve figür çıktısı gönderilmelidir.
13. Makale içinde kullanılan özel fontlar da CD'ye yüklenerek yollanmalıdır.

MERSIN UNIVERSITY
‘RESEARCH CENTER OF CILICIAN ARCHAEOLOGY’
JOURNAL ‘OLBA’

Scope

Olba is printed once a year in May. Deadline for sending papers is November of each year.

The Journal ‘Olba’, being published since 1998 by the ‘Research Center of Cilician Archeology’ of the Mersin University (Turkey), includes original studies done on antropology, prehistory, protohistory, classical archaeology, classical philology (and ancient languages and cultures), ancient history, numismatics and early christian archeology of Asia Minor, the Mediterranean region and the Near East.

Publishing Principles

1. a. Articles should be written in Word programs.
b. The text should be written in 10 puntos; the abstract, footnotes, catalogue and bibliography in 9 puntos ‘Times New Roman’ (for PC and for Macintosh).
c. Footnotes should take place at the bottom of the page in continous numbering.
d. Titles within the article should be written in small letters and be marked as bold. Other choises (big letters, underline or italic) should not be used.
2. Punctuation (hyphen) Marks:
 - a. One space should be given after the comma in the sentence and after the dot at the end of the sentence.
 - b. The footnote numbering within the sentence in the text, should take place before the comma in the sentence or before the dot at the end of the sentence.
 - c. The indication fig.:
 - * It should be set in brackets and one space should be given after the dot (fig. 3);
 - * If many figures in sequence are to be indicated, a short hyphen without space between the beginning and last numbers should be placed (fig. 2-4); if these are not in sequence, a dot and space should be given between the numbers (fig. 2. 5).

d) In the bibliography and abbreviations, if the author has two family names, a short hyphen without leaving space should be used (Dentzer-Feydy); if the article is written by two or more authors, after each author a space, a long hyphen and again a space should be left before the family name of the next author (Hagel – Tomaschitz).

3. The ‘Bibliography’ and ‘Abbreviations’ should take part at the end of the article. The ‘Abbreviations’ used in the footnotes should be explained in the ‘Bibliography’ part. The bibliography used in the footnotes should take place as abbreviations and the following order within the abbreviations should be kept: Name of writer, year of publishment, page (and if used, number of the illustration). This rule should be applied even if a publishment is used only once.

Bibliography (for books):

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, New York.

Bibliography (for articles):

Corsten 1995 Corsten, Th., “Inschriften aus dem Museum von Denizli”, Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, pl. LIV-LVII.

Footnotes (for books):

Richter 1977, 162, fig. 217.

Footnotes (for articles):

Oppenheim 1973, 9, pl.1.

Miscellaneous Abbreviations:

op. cit.	in the work already cited
idem	an author that has just been mentioned
ff	following pages
et al.	and others
n.	footnote
see	see
infra	see below
supra	see above

4. For all photographs, drawings and maps only the abbreviation ‘fig.’ should be used in continous numbering (remarks such as Plate, Picture, Drawing, Map or any other word or abbreviaton should not be used).

5. Figures, embedded in Word documents can not be used. Figures have to be in the length in which they will be used in the page, being at least 300 pixel/ inch, in photoshop tif or jpeg format. Drawings in adobe illustrator can be sent in this format. Drawings in other vectoral programs can be sent in pdf if they can't be converted to photoshop. Figures sent in other formats will not be accepted.
6. Figures should be loaded to a CD and a layout of them as PDF should also be undertaken.
7. Photographs, drawings or maps taken from other publications are in the responsibility of the writers; so the sources have to be mentioned.
8. A list of figures should take part at the end of the article.
9. The text should be within the remarked formats not more than 20 pages, the drawing and photographs 10 in number.
10. Papers may be written in Turkish, English or German. Papers written in Turkish must include an abstract of 500 words in Turkish and English or German. It will be appreciated if papers written in English or German would include a summary of 500 words in Turkish and in English or German. The title of the article should be sent in two languages.
11. Six keywords should be remarked, following the abstract in Turkish and English or German .
12. The text in word and pdf formats as well as the figures should be loaded in two different CD's; furthermore should be sent, twice the printed version of the text and figures.
13. Special fonts should be loaded to the CD.

BURDUR MÜZESİ METAL KANDİLLERİ

Hüseyin METİN* – B. Ayça POLAT BECKS**

ABSTRACT

Metal Lamps in the Burdur Museum

In this study, 44 metal lamps which have been obtained by the Burdur Museum by way of purchasing and confiscation at various times are evaluated. Most of the lamps are made of bronze and manufactured in casting technique. Very few samples made of brass constitute the most elaborated artifacts in the metal lamp inventory of the Burdur Museum. There are only few lamps belonging to the Hellenistic Period, the majority of them date to an extended period from the 2nd century BC to the 7th century AD. It has been determined that the Roman lamps were replicated in just few significant forms. These samples show typological similarities with terracotta lamps both in nozzle and body forms. Although the Late Antiquity and Byzantine lamps were replicated according to the basic forms, they are of lower quality than the Roman samples. However, it has been observed that the Late Antique samples are followed-up of the Roman forms. Various difficulties have been encountered in the determination of a typology since the obtained lamps came from unknown contexts and there are very few comprehensive studies about metal lamps. However, it was possible to determine few groups in terms of form, especially amongst the Roman and Late Antique metal lamps, which by means of the obtained samples come from one distinct cultural area.

Keywords: Metal Lamp, Candelabrum, Burdur Museum, Pisidia, Roman Period, Late Antiquity.

ÖZET

Bu makalede Burdur Müzesi'ne farklı tarihlerde satın alma ve zor alımla kazanılmış 44 adet metal kandil değerlendirilmiştir. Söz konusu kandillerin büyük çoğunluğu bronzdandır ve döküm tekniği ile üretilmişlerdir. Pirinçten yapılmaz sayıda örnek ise, Burdur Müzesi metal kandil envanterinin en nitelikli eserlerini

* Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Metin, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen – Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, İstiklal Kampüsü Burdur. E-posta: hmetin@mehmetakif.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr. B. Ayça Polat Becks, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen – Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, İstiklal Kampüsü Burdur. E-posta: aycapolat@mehmetakif.edu.tr

oluşturur. M.Ö. 2. yy.dan – M.S. 7. yy.a değin geniş bir tarih dilimine tarihlenen kandiller içerisinde Hellenistik Dönem'e ait olanlar sayıca azdır. Roma Dönemi'ne tarihlenenlerin birkaç belirgin form altında birbirini tekrarladıkları saptanmıştır. Bu örnekler gerek burun, gerekse gövde formları bakımından tipolojik olarak pişmiş toprak kandiller ile benzerlikler gösterir. Geç Antik Çağ ve Bizans kandilleri basit formları tekrarlarlarken işçilik açısından Roma örneklerine göre kalitesizdir. Buna karşın form açısından Geç Antik Çağ örneklerinin Roma formlarının devamı niteliğinde olduğu görülür. Ele alınan kandillerin konteks dışı olması ve metal kandillere dair kapsamlı çalışmaların sayıca azlığı nedeniyle tipoloji oluşturma konusunda birtakım zorluklarla karşılaşmıştır. Ancak değerlendirilen malzemenin belirli bir kültür bölgesinden gelmesinin verdiği avantajla özellikle Roma ve Geç Antik Çağ metal kandilleri arasında form açısından birkaç grup belirlemek mümkün olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Metal Kandil, Candelabrum, Burdur Müzesi, Pisidia, Roma Dönemi, Geç Antik Çağ.

Bu makalede Burdur Müzesi koleksiyonunda bulunan, Burdur İli ve çevresindeki antik kentlerden geldiği düşünülen 44 adet metal kandil değerlendirilmiştir¹. Bilimsel kazılarda bulunan tekil örnekler hariç, makale konusu kandiller Müze'nin tüm koleksiyonunu oluşturmaktadır². Envanter kayıtlarında buluntu yeri tespit edilenler arasında Kremna örnekleri ağırlıktadır (K18, K22, K28, K30, K34, K35, K43). İki eserin Sagalassos kökenli olabileceği düşünülmektedir³ (K14, K44). Çalışılan malzemeler arasındaki en erken örnekler M.Ö. 2-1. yy.lara tarihlenirken, en geçleri M.S. 6-7. yy.ları işaret etmektedir.

Değerlendirilen eserlerin tümü kalıba döküm tekniği ile yapılmıştır. Bu teknikte kandilin bir modeli yapılarak içine çekirdek yerleştirilir ve döküm kalıpla çekirdek arasına gerçekleştirilir. Soğuduktan sonra dış kalıp ve kalıp ortasındaki çekirdek çıkarılır. Son aşama ise kandilin yüzeyinin zımparalanması ve cilalanmasıdır⁴. İncelenen tüm kandillerde dökümün sadece gövde için geçerli olduğu; kulp, kapak gibi diğer parçaların ayrı şekillendirildikten sonra gövdeye lehimlendiği gözlenmiştir.

¹ Burdur Müzesi envanterinde kayıtlı bulunan, satın alma veya müsadere ile ele geçen kandilleri çalışmak üzere tarafımıza sunan Burdur Müze Müdürü Sayın Hacı Ali Ekinci'ye, Müze çalışanı arkeolog Arif Küçükçoban'a ve çalışmalarımız sırasında bize her tür kolaylığı sağlayan tüm müze çalışanlarına içten teşekkür ederiz.

² Söz konusu örnekler toplam 4 adet olup, 2 adedi Sagalassos'tan, diğerleri Kibyra kazılarında bulunmuştur. Bu eserler farklı bir izin konusu olduğu için çalışma kapsamına alınmamıştır.

³ Bu durum kandillerin envanter kayıtlarında geçtiği gibi, Sagalassos kazısında bulunan diğer örneklerle benzerlik sergiledikleri gözlenmiştir.

⁴ Parr 1958, 19; Esin 1969, 107; Demirel 2002, 174.

Burdur Müzesi eserlerine malzeme açısından bakıldığında, çoğunluğunu bronzun oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca bakıra çinko katılarak, sarımsı renkli pirinçten yapılma dökme kandiller de mevcuttur (K8, K37).

Metal kandillerin değerlendirilmesinde karşılaşılan en büyük zorluk; gelişim evreleri ve tipolojisinin, pişmiş toprak örneklerde olduğu gibi ortaya konmamış olmasıdır. Bunun nedenleri arasında değerli bir malzeme olan metalin eritilip tekrar kullanılmalarından dolayı günümüze az sayıda ulaşması gelmektedir. Buna bağlı olarak metal kandiller bilimsel yayınlarda, kazı buluntusu veya koleksiyonlardaki tekil örnekler halinde değerlendirilir. Dolayısıyla geniş zaman dilimini kapsayan, kabul edilebilir bir tipolojik çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle makalede incelenen örneklerin teknik ve biçimsel işleniş özelliklerinden yola çıkılarak, kronolojik çerçevede Hellenistik, Roma ve Geç Antik Çağ-Bizans olmak üzere dönemsel bir düzenleme oluşturulmaya çalışılmıştır. Bunu yaparken, şimdiye dek yayınlanan metal kandil araştırmaları ve pişmiş toprak kandillerin gelişim evreleri göz önünde bulundurulmuştur. Gerek metal kandiller üzerine yapılan çalışmaların sayıca azlığı ve gerekse tipolojik ayrımların tam olarak ortaya konmaması, tarihleme konusunda birtakım zorlukları beraberinde getirmektedir. Araştırmaların artması ve bölgedeki kazılardan elde edilecek buluntularla ileride daha güvenilir bir tipoloji ve kronoloji oluşturulması mümkün olabilecektir. Bu çalışma sırasında tespit edilen bir diğer önemli nokta, metal kandillerin çağdaşı pişmiş toprak örneklerle form açısından yakın benzerlik içerisinde olduklarıdır. Bu bağlamda pişmiş toprak kandil tipolojisi, işleniş özelliklerinin getirdiği farklılıklar göz önüne alındığı sürece, metal kandiller için birçok açıdan belirleyici nitelikte olacaktır.

Hellenistik Dönem Kandiller (Fig. 1, K1-K3)

Burdur Müzesi koleksiyonunda Hellenistik Dönem'e tarihlenen üç örnek bulunmaktadır (K1-K3). Bunlardan gövdesi yuvarlak formu K1, sığ haznelidir. Tek yivli kulpu üzerinde koçbaşı eklentisi bulunmaktadır. Mentşeli yağ delikli kandilin burnu uzun, yuvarlak bir yapıya sahiptir. Buluntu yeri belirtilmeyen kandilin birebir benzerine rastlanmamakla birlikte, British Museum'da korunan iki burunlu, benzer gövde ve kulp eklentisine sahip bir kandil Bailey tarafından M.Ö. geç 1. yy.a tarihlenmiştir⁵. Bu bağlamda başka veri olmadığı dikkate alınarak, K1'i daha geniş bir zaman dilimine, M.Ö. 2 – 1. yy.lara tarihlemek uygundur.

⁵ Bailey 1996, Pl. 6, Q3556.

K2 no.lu kandil, sahip olduğu form özellikleriyle Hellenistik Dönem pişmiş toprak kandil tiplerinden olan omuzdan dikdörtgen çıkıntılı örneklerle yakın benzerlikler sergilemektedir⁶. Yağ deliği çevresindeki halka, gövdedeki kabartma çiçek motifi, uzun yuvarlak burun ve halka taban söz konusu kandillerle birebir aynıdır. K2’de pişmiş toprak örneklerden farklı olarak kulpta stilize palmet eklentisi ve omuzda çıkıntılar gözlenir. Metal karşılaştırma örneğine rastlanmayan K2, pişmiş toprak benzer kandillerden yola çıkılarak M.Ö. 2. yy.ın son çeyreği – M.Ö. 1. yy.a tarihlendirilmiştir⁷.

Hellenistik Dönem’e tarihlenen üçüncü eser olan K3, grotesk insan başı biçimli plastik bir kandildir. Betimlenen figürün burnu uzun, gözleri patlak ve kulakları kepeçdir. Keskin köşeli, ucu yuvarlatılmış, üstü düz tablalı burun yapısı M.Ö. 1. yy. kandillerinin karakteristik özelliklerini yansıtır. Napoli Museum’da benzer formlu kandiller olmakla birlikte, tamamı zenci başı biçiminde üretilmişlerdir⁸. Kandilin tam benzerine rastlanmazken, M.Ö. 2.- 1. yy.lara tarihlendirilen British Museum’dan plastik baş biçimli bir form, tarihlleme konusunda ipucu vermektedir⁹. Atina Agorası’nda bulunmuş insan başı biçimli pişmiş toprak kandiller, Howland tarafından Geç Hellenistik ve Erken Roma Dönemlerine tarihlendirilmişlerdir¹⁰. Bu tip kandiller asıl işlevlerinin yanı sıra, dönemin sanat anlayışını yansıtmaları bakımından aydınlatma araçları içerisinde ayrı bir yere sahiptir. Nitekim Howland, bu dönemde sanatsal açıdan nitelikli eserler verilmesini, Sulla ve Augustus döneminin ekonomisine bağlamaktadır. Bu verilere dayanarak Hellenistik Dönem’in karakteristik grotesk yansımalarının görüldüğü kandili M.Ö. 1.yy.a tarihllemek mümkündür.

Roma Dönemi Kandiller (Fig. 2-5, K4-K24)

Burdur Müzesi envanterinde Roma Dönemi’ne tarihlendirilen satın alma ve müsadere yoluyla kazandırılmış toplam 21 kandil bulunmaktadır. Kandiller arasında gövde ve burun formlarından yola çıkarak volüt burunlular, U burunlular, emzik burunlular gibi farklı tipolojik alt gruplar

⁶ Metin 2012, 730-732, K4-K19; Şimşek – Duman 2013, Fig. 10-12.

⁷ Kassab – Sezer 1995, 124, Res. 331-334; Meriç 2002, 120, Taf. 100, L35.

⁸ Mele 1983, Fig. 359-366. Zenci başı biçimli pişmiş toprak bir kandil Burdur Müzesi koleksiyonunda da bulunmaktadır. Bk. Metin 2013, 105-109.

⁹ Bailey 1996, 17, Pl. 16, Q3583.

¹⁰ Howland 1958, 155-156, Pl. 48, Fig. 615-616.

tespit etmek mümkün olmuştur. Ancak malzemelerin sayıca azlığı ve toplu buluntu olmamaları, bölgeler üstü kullanılabilir bir tipolojik ayırım yapmaya engel teşkil etmektedir. Bu nedenle tipolojik ayrımları dönemsel çerçevede alt grup olarak değerlendirmenin daha doğru yaklaşım olacağı düşünülmüştür.

Roma Dönemi'ne tarihlenen ilk örnekler çizme biçiminde tasarlanmış K4 ve K5'dir. Neredeyse aynı biçimde şekillendirilen kandiller arasındaki tek fark ayna tersi oluşları, K4'ün sol, K5'in ise sağ ayağı betimlenmesidir. Çizmelerin ucu kesilerek fitil deliği oluşturulmuş, üst kesimleri ise yağ deliği olarak tasarlanmıştır. Haluk Perk Müzesi'nde, kandillerin birebir benzer örneği bulunmakla birlikte, söz konusu eser için herhangi bir tarih zikredilmemiştir¹¹. Carolis, Vatikan Museum'dan yakın bir örnek için M.S. 1. - 2. yy.ı uygun görür. British Museum'daki ayak biçimli kandiller genel olarak M.S. 1.-2. yy.lara tarihlenir¹². Atina Agorası'ndan pişmiş toprak plastik bir kandil de yine British Museum örnekleriyle aynı tarihe verilir¹³. Yukarıda değinilen karşılaştırma örneklerinden yola çıkarak, K4 ve K5'i aynı zaman diliminde, M.S. 1. - 2. yy.lar arasında değerlendirmek mümkündür.

K6-K13 no.lu örnekler, Roma Dönemi kandil grupları arasında en iyi bilinen formlardan birisidir. Bu kandillerde en belirleyici özellik, burnun iki yanında tam bir volüt şeklinde ya da volüt benzeri çıkıntılarının olmasıdır. Pişmiş topraktan örnekleri, figürlü bezemeleri ve kaliteli işçilikleriyle dikkat çeker. Formlar Anadolu, İtalya, Afrika gibi birçok coğrafyada, aynı zamanda kullanılmışlardır. Gövdesi armudi biçimli K6, üst yarısı açık geniş bir hazneye sahiptir. Halka kulp üzerinde yonca yaprağı biçimli bezeme bulunmaktadır. Gövde formu M.Ö. 1. yy. pişmiş toprak kandillerde oldukça popüler olan Delphiniform kandillere¹⁴ benzemekte, buruna yakın yerde omuzun her iki yanında görülen küçük çıkıntılar ise M.S. 1. yy.da tüm Akdeniz dünyasında popüler olan volütlü kandilleri anımsatmaktadır. Bu bağlamda hem Hellenistik hem de Erken Roma Dönemi özellikleri taşıyan K6'yı volütlü kandillerin erken bir örneği olarak değerlendirmek ve M.Ö. 1. yy. sonları – M.S. 1. yy.a tarihlemek mümkündür.

¹¹ Atasoy 2005b, 208, Res. 56.

¹² Bailey 1996, Pl. 17.

¹³ Grandjouan 1961, 73, Fig. 922.

¹⁴ Ponsich 1961, 31-32; Bruneau 1965, 5; Fitch – Goldman 1994, 49-51, Fig. 13-18.

Gövdesi yuvarlak formlu ve basık hazneli olan K7, Loeschcke Tip 19¹⁵'da değerlendirilir. Burun-gövde geçişindeki küçük volütler, omuzun iki yanından yükselen ve içe doğru genişleyerek kıvrılan kulp, kandiller için karakteristik özelliğdir. Diskusu çember biçimiyle sınırlı kandilin birebir benzer örneğini Menzel¹⁶, Bailey¹⁷, Boube-Piccot¹⁸, Spagnolis ve Carolis¹⁹, Sandler²⁰, Ulbert²¹, Leibungdut²² ve Atasoy²³ M.S. 1. yy.a; Kirch²⁴ ve Mele²⁵ ise M.S. 1. yy.ın ikinci yarısı – 2. yy.ın ilk yarısına tarihlendirmiştir.

Burnu üzerinde belirgin volütleri, yuvarlak gövde formu, dar omuz ve diskusun iç içe çemberli yapısıyla K8, Erken Roma volütlü kandillerinin karakteristik özelliklerini taşır. Ancak omuzun iki yanında yer alan küçük çıkıntılar, bu tip kandillerinde pek görülmeyen yerel özellik olarak karşımıza çıkar. British Museum²⁶, Maroc Museum²⁷, İstanbul Arkeoloji Müzesi²⁸ ve Pompeii'den²⁹ benzer örnekleri gibi M.S. 1. yy.a tarihlendirilir.

Diskus yapısı ile bir önceki örnekle benzer özellikler taşıyan K9'un omuz burun geçişindeki volütler oldukça abartılı işlenmiştir. Volüt uçları burun kısmında toplu iğne başı biçimli çıkıntı yapmıştır. Kandil işleniş özellikleri ve British Museum'daki yakın bir benzeri ile karşılaştırılması yoluyla M.S. 1. yy.a tarihlenmektedir³⁰.

Geniş bir kanalı andıran içbükey diskusu ile K10, K14 ile benzerlik sergilerken, diskus ve burun kanalına açılmış küçük havalandırma delikleri

¹⁵ Loeschcke 1919, 452-453.

¹⁶ Menzel 1954, 106-107, Abb. 89-4.

¹⁷ Bailey 1996, 30, Pl. 32, Q3637.

¹⁸ Boube – Piccot 1975, 274, Pl. 204, No. 468.

¹⁹ Spagnolis – Carolis, 35, Tav. 3, no 5-9; Spagnolis – Carolis 1986, 24-25, Fig. 5; Spagnolis – Carolis 1988, 67, no. 29.

²⁰ Sandler 1964, 248, Fig. 7.

²¹ Ulbert 1959, Taf. 52, No. 15.

²² Leibungdut 1977, 60, Taf. 20, Abb. 1003.

²³ Atasoy 2005b, 196, Res. 5.

²⁴ Kirsch 2002, 160, Taf. 27, Abb. 60

²⁵ Mele 1983, 47-52, Fig. 86-90.

²⁶ Walters 1914, 13, No. 69; Bailey 1996, 26, Pl. 27, Q3620.

²⁷ Boube – Piccot 1975, 274, no. 468.

²⁸ Atasoy 2005a, 9, no. 17.

²⁹ Spagnolis – Carolis 1988, 76, no. 78.

³⁰ Bailey 1996, 28-29, Pl. 29, Q3629.

ile diğer örnekten ayrılır. Bu işleniş tarzı daha çok Hellenistik Dönem Ephesos tipi kandillerde görülmektedir³¹. Ancak tarihleme için kıstas alınan burun-gövde bağlantısındaki kör volütler, Hellenistik Dönem’de görülmez. British Museum’dan bir örneğin kulpunun at başı şekilli olmasından hareketle, kırık olan kulpta bu şekilde bezeme olabileceği düşünülmektedir. Benzer örneklerden yola çıkarak K10’u M.S. 1. yy’ a yerleştirmek mümkündür³².

K7, K8, K9 gibi K11 örneğinin diskusu çemberle sınırlıdır. Gövdesinin ortası ise şişkindir. K7 ile bir başka benzer özellik olarak gövde-burun bağlantısına volütler, volütlerin ortasına ise iç içe kabartma halka bezemesi işlenmiştir. Fital deliğinin hemen üstünde üçlü küçük halka bezemesi bulunmaktadır. Mainz ve Napoli’deki benzer kandillerin burunları üzerinde aynı yerlere farklı olarak üç havalandırma deliği açılmıştır³³. Tabanı iç içe halka biçimli kandilin kırık olan kulpunun, British Museum’da yer alan ve M.S. 1. yy.a tarihlenen benzer bir örnekten³⁴ hareketle halka biçimli olabileceği ve kulp üzerine hilal şeklinde bir başka motifin eklenmiş olabileceği düşünülebilir. Yakın işleniş tarzı pişmiş toprak kandillerin özellikle iki burunlu tiplerinde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır³⁵.

K12, M.S. 1. yy. pişmiş toprak palmet kulplu kandillerin metal üretimine tipik bir örnektir. Palmetin eksen ve yan yaprak uçları yuvarlak eklentilerle hareketlendirilmiştir. Aynı eklentiler menteşeli yağ deliği kapağında ve burun üzerindeki yarım volüt uçlarında da görülmektedir. Karşılaştırma metal örnekleri bulunmayan K12’yi volütlü kandillerin üretim dönemleri dikkate alarak M.S. 1. yy.a tarihlemek mümkündür.

Alta doğru basık hazneli ve yuvarlak gövde formlu K13, kulpsuzdur. İlk bakışta kronolojik dizin içerisinde daha geç tarihlenen K21-K24 arası kandillerle büyük benzerliklerinin olduğu göze çarpar. Ancak K13, M.S. 1. yy. özelliği gösteren çift sarmallı burun yapısıyla söz konusu örneklerden farklılaşır. Her ne kadar K13’ün birebir benzeri bulunmasa da, hem

³¹ Howland 1958, Pl. 49; Bruneau 1965, Pl. 17-18; Bailey 1975, Pl. 30-38; Oziol 1977, Pl. 8; Kassab – Sezer 1995, 120, Res. 290-322; Gürler 2003, Pl. 16; Meriç 2002, Taf. 75.

³² Walters 1914, 12, Pl. 4, Fig. 66; Forbes 1958, 162; Bailey 1996, 26, Pl. 27, Q3622.

³³ Menzel 1954, 106-107, Abb. 89-4; Mele 1983, 55, Fig. 101.

³⁴ Bailey 1996, 30, Pl. 31, Q3636.

³⁵ Broneer 1930, Pl. 7; Bruneau 1965, Pl. 35; Szentléleky 1969, Fig. 65; Leibundgut 1977, Taf. 7; Oziol 1977, Pl. 28; Bailey 1980, Pl. 28-29; Goethert – Polaschek 1985, Taf. 49; Fitch-Goldman 1994, Pl. 9; Heimerl 2001, Taf. 4.

M.S. 1. yy. özelliği taşıyan burun üzerindeki çift sarmallar, hem de M.S. 2.-3. yy.a tarihlenen kandillerle (K21-K24) form benzerlikleri dikkate alınarak M.S. 1. yy.ın ikinci yarısı ve M.S. 2. yy.a tarihlenebilir.

K14, M.S. 1. yy.ın popüler metal gruplarından, armudi formlulara örnek teşkil eder. Bu kandillerde diskusun geniş bir kanal ile buruna bağlanması ve armudi formlu gövde yapısı karakteristik özelliştir. Burnun iki yanındaki keskin çıkıntılar gemi çapasını andırmaktadır. M.S. 1. yy. volüt burunlu kandiller gibi omuzları dar olup, kaideli ve kadesiz olarak iki farklı tipte üretilmiştir³⁶. Yüksek kulpları genellikle hayvan figürleriyle süslenen bu kandillerin yağ delikleri diğer örneklerle oranla oldukça küçüktür. Öte yandan 20 cm'ye varan uzunluklarıyla diğer kandillerden kolaylıkla ayırt edilebilirler. Buluntu yeri Sagalassos olarak geçen K14'ün yağ haznesinin bir yüzünde Ἀφροδίσειε[ύς], diğer yüzünde [...]Αφου....[iv] ifadeleri gözlenir. Buna göre söz konusu kandilin Aphrodisias'lı usta tarafından yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Bailey, K14'ün British Museum'daki benzerlerini M.S. 50-150 arasına tarihlendirirken³⁷; Parion'dan benzer bir başka örnekte yine M.S. 1. yy.ın ikinci yarısı – 2. yy.ın ilk yarısına verilir³⁸. Tip 34'te değerlendirilen Pannonia örneği M.S. 1. yy.ın ikinci yarısı – 2. yy.a³⁹; Trakya'da bir tümülden çıkan ve bugün İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan bir başka örnek M.S. 1. yy.a verilmektedir⁴⁰. K14 diğer paralel örnekler de dikkate alınarak M.S. 1. yy.ın ikinci yarısı – 2. yy.ın ilk yarısına tarihlendirilmiştir⁴¹.

Formu Loeschcke Tip9-10'da “Firmalampen” olarak ayrıntılı tanımlaması yapılan K15 no.lu eser, üretimlerinin M.S. 1. yy.da başladığı tespit edilen⁴², pişmiş toprak kandillere model olmuştur. Öyle ki formlar

³⁶ Mele 1983, Fig. 186-286.

³⁷ Walters 1914, Pl. 38, Fig. 6; Bailey 1996, 40-43, Pl. 47-51, Q3669-3682.

³⁸ Başaran 2012, 94-95.

³⁹ Iványi 1935, 23, Taf. 61, Abb. 2, 6.

⁴⁰ Onurkan 1988, 73-74, Lev. 43a-b; Atasoy 2005a, 18, no. 34.

⁴¹ Loeschcke 1919, 453-454, Abb. 37; Popovic – Zisi – Velickovic – Jelusic 1969, 135, no. 265; Szentléleky 1969, 143, Fig. 284, Mills 1982, Pl. 86, Fig. 4; Mele 1983, 100-105, Fig. 226-243; Selesnow 1988, 190, Taf. 59, Abb. 437; Spagnolis - Carolis 1988, 141-146, no. 83-118; Taylor 1991, 62, Fig. 82.

⁴² Kandiller ilk olarak Fischbach tarafından “Firmalampen” olarak adlandırılmıştır. O. Fischbach, “Römische Lampen aus Poetovio”, Mittheilungen des Historisches Vereins für Steiermark 44, 1896, s. 10 vd. İlk çalışmalarda pişmiş topraktan figürlü ve bezemeli örnekler “Bildlampen” olarak isimlendirilseler de firmalampen teriminin de kullanılması nedeniyle karışıklık olmuştur. Söz konusu kandil formları İngilizceye “Factory Lamp” olarak geçmiş, daha sonra formlar

M.S. 3. yy.a kadar başta İtalya olmak üzere birçok kandil üretim merkezinde taklit edilmişlerdir. Ancak bu kadar yoğun üretilen pişmiş toprak kandil formunun esinlendiği metal örneklerine az rastlanması, şaşırtıcı bir durumdur. Bu açıdan Burdur Müzesi'ne müsadere yoluyla kazandırılan K15 no.lu kandil, tipoloji için oldukça önemlidir. Köşeleri yükseltilmiş uzun burun yapıları, keskin omuz ve halka biçimli kulplar, formlar için karakteristik özelliklerdir. Genellikle burunlarının üzerine havalandırma delikleri açılmıştır. Erken örneklerde diskus-burun arasında kanal yoktur, sonraları diskus-burun arası geniş bir kanalla bağlanmıştır⁴³. Benzerlerinden, British Museum'daki örnek, Walters⁴⁴ tarafından geniş bir zaman dilimi içerisinde değerlendirilirken, Bailey aynı eseri, M.S. 60-100 tarihleri arasına vermektedir⁴⁵. Pannonia'daki Dunapentele'den bir kandil K15'in birebir benzeridir. Söz konusu kandil Iványi tarafından Herculanium ve Pompeii buluntuları göz önünde bulundurularak M.S. 1. yy.ın son çeyreğine tarihlendirilmiştir⁴⁶. M.S. 1. yy.ın ikinci yarısına tarihlenen Napoli Müzesi⁴⁷ ve Pompeii⁴⁸ örnekleri de K15 ile benzerdir. Asımları için omuzları üzerine açılmış iki küçük delik tek farklılıklarıdır. Loeschcke, Adenau'da benzer bir örneğin Traianus Dönem'i bir mezarda bulunduğunu bildirir⁴⁹. Bu verilerle K15, M.S. 1. yy.ın ikinci yarısı – 2. yy.ın başlarına tarihlendirilmiştir.

K16 örneğinin pişmiş toprak benzerleri, Loeschcke Tip 8⁵⁰, Broneer Tip 25⁵¹, Iványi Tip 7⁵², Bailey Tip P Grup i⁵³ altında irdelenmiştir. Burnun gövdeye bağlandığı kısımda, diskusa paralel düz çizgiler, bu formlarda karakteristik özelliktir. Pişmiş toprak modeller gibi diskusunda beş dilimli stilize bitkisel rozet bulunan kandil daha önce de belirtildiği gibi

hakkında detaylı çalışma yapan Harris tarafından "Industry Lamp" olarak isimlendirilmiştir. Harris 1980, 127.

⁴³ Metin 2012, 141-142.

⁴⁴ Walters 1914, 222, Pl. 8, Fig. 1469.

⁴⁵ Bailey 1996, 39, Pl. 38, Q3666.

⁴⁶ Iványi 1935, 24, Pl. 62, no 4, 7.

⁴⁷ Mele 1983, 112-113, Fig. 313-314.

⁴⁸ Spagnolis - Carolis 1988, 203, no. 131-134.

⁴⁹ Loeschcke 1919, 326-327, Taf. 21, Abb. 1066.

⁵⁰ Loeschcke 1919, 237-243.

⁵¹ Broneer 1930, 83-87.

⁵² Iványi 1935, 10.

⁵³ Bailey 1980, 314-330.

M.S. 2. yy.da oldukça popüler olan halkalı taban yapısına sahiptir. K16'nın pişmiş toprak kandillerle benzerliği ve dönemsel özellikleri dikkate alınarak M.S. 1. yy. sonları ve M.S. 2.'a tarihlendirilmiştir. L. Basch koleksiyonundan M.S. 2. yy.a tarihlenen metal bir kandil⁵⁴ ve British Museum'dan bir başka metal örnek⁵⁵ bu tarihlemeyle destekler niteliktedir.

K17, bir önceki ile sadece burun yapısı bakımından benzerdir. Kulpsuz yuvarlak gövde ve burnun omuz hattını bozmadan verilmesi özgündür. Metal kandillerde yağ deliği kapakları genellikle menteşe ile tutturulurken, K17'de kapak sağ omuz üzerine açılan delikten zincirle bağlanmıştır. Zincir bağlantı yerinin paralelinde fitili ayarlamak için iğnenin bulunduğu ikinci bir delik açıldığı görülmektedir. K17'nin metalden yapılma paraleline Pompeii'de rastlanmıştır ve M.S. 2. yy.a tarihlendirilir⁵⁶. Benzer pişmiş toprak formların M.S. 2. yy.da yoğun olarak kullanıldıkları görülmektedir. Söz konusu kandiller Loeschke'nin belirlediği Tip 8'e ve sırt formu 8b'ye yakındır⁵⁷. Burun formu Bailey'in B tipi örnekleri ile birebir aynı olan bu kandillerin büyük çoğunluğu Knidos Demeter Kutsal alanından ele geçmiştir ve M.S. 2. yy.ın ilk yarısına tarihlendirilmiştir⁵⁸. Her ne kadar bu tip kandillerde kulp fazla tercih edilmese de, Trier Müzesi'nde kulplu örnekler de bulunmaktadır⁵⁹. Birçok araştırmacı pişmiş toprak kandillerin bazılarının tabanlarında bulunan "Romanesis" imzasının, Knidos atölyesinde üretilmiş olabileceğine işaret olduğunu kabul eder⁶⁰. Kibyra Odeon'u tepe yamacında tespit edilen seramik atölye atıkları içerisinde benzer formların bulunması, söz konusu kandillerin imzasız olarak Kibyra'da taklit edildiği şeklinde yorumlanmıştır⁶¹. M.S. 1. yy. ortalarından - 2. yy.a değin tarihlenen değişik formdaki Romanesis imzalı kandiller, İskenderiye'den Güney Rusya'ya, Tunus'tan İtalya'ya kadar birçok merkezde yaygın olarak bulunmuştur⁶². Benzer pişmiş toprak kandil formları göz önünde bulundurarak K17 no.lu kandil M.S. 2. yy.a verilmiştir.

⁵⁴ Szentlélek 1969, 143, Fig. 285.

⁵⁵ Bailey 1996, 46, Pl. 37, Q3700.

⁵⁶ Mele 1983, 23-24, Fig. 39; Spagnolis - Carolis 1988, 219, no. 140.

⁵⁷ Loeschke 1919, Abb. 2, 7.

⁵⁸ Bailey 1988, 345-346, Pl. 84, Q2772-2782; Pastutmaz 2005, 283-289.

⁵⁹ Goethert - Polaschek 1985, 273, Taf. 73, Abb. 673.

⁶⁰ Perlzweig 1961, 4; Heres 1968, 203; Bailey 1988, 327.

⁶¹ Metin 2012, 125-126.

⁶² Perlzweig 1961, 4; Heres 1968, 185 vd; Cahn - Klaiber 1977, 29-30; Pastutmaz 2005, 285.

K18 no.lu örnek minyatür olarak üretilmiş olup, Kremna'dan gelmektedir. Kısa düz burunlu kandilin tabanı halkalıdır. Eklentisinden kulpun yüksekçe olduğu anlaşılmaktadır. Haluk Perk Koleksiyonu'ndan benzer omuz bezemesine sahip bir eser, Atasoy tarafından M.S. 2-3. yy.lara tarihlendirilmiştir⁶³. Hayes ise Royal Ontario Museum'da bulunan, Mısır'dan çıkmış benzer bezeme yapısına sahip bir kandil için M.Ö. 2. - 1. yy.1 uygun görmüştür. Bu iki örnekten anlaşılacağı gibi tarihlendirmede birbirinden farklı öneriler söz konusudur. Atasoy'un tarihlendirmesinin K18 no.lu kandil için daha uygun bir zaman dilimi olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, minyatür özellik taşıyan kandilin özel üretim olması nedeniyle tarihlendirilmesinde yanımların olabileceğini de göz önünde bulundurulmalıdır.

Satın alma yolu ile Burdur Müzesi'ne kazandırılan K19 ve K20 no.lu kandillerin birebir benzerlerine rastlanmamıştır. Her iki kandilde de omuzun iki yanında bulunan, ucu yuvarlatılmış küt boynuz şeklinde veya kulağı andıran eklentiler bulunmaktadır. Kandillerin gövde, burun ve kulplarında tam bir birlik görülmez. Nitekim K19'un burun formu K21-K24 arası emzik burunlularla benzerlik taşıırken, burun kısmı eksik K20 no.lu kandilin gövde hattından, yuvarlak veya "U" biçimli burun yapısına sahip olabileceği düşünülmektedir. Kaideli tabanı Hellenistik Dönem omuzdan kulaklı kandillerle⁶⁴ benzerlik taşıyan K19-K20 no.lu kandillerin erken örneklere öykündüğü söylenebilir. Ancak yukarıda izah edildiği gibi kandillerin gövde ve burun yapıları M.S. 2. ve 3. yy.ları işaret etmektedir.

Roma Dönemi içerisinde değerlendirilen K21-K24 arası kandiller benzer formlarda üretilmişlerdir. Bu kandillerin gövdeleri yuvarlaktır ve K21 dışında diğerlerinin kulpları tutamak biçimindedir. Bazılarının gövdelelerinde küçük çıkıntılar (K21), bazılarında ise kulakçıklar bulunmaktadır

⁶³ Atasoy 2005b, 200, Res. 21

⁶⁴ Bu kandillere M.Ö. 4. yy.ın sonlarından itibaren kandili kavramada kolaylık sağlayan ortası delik kulak eklenmiştir. Kulağın ortasındaki bu delik zamanla küçülerek bir gelenek halini almış ve kulplu örneklerde de M.Ö. 3 yy.ın ikinci çeyreğine kadar uygulanmıştır. Bu küçük deliğin kandilin kullanılmadığı zamanlarda asılması amacıyla yapıldığı görüşünün yanı sıra, kandilin fitilini ayarlamak için kullanılan aletin yanında bulunması için yapıldığına dair farklı fikirler ortaya atılmıştır. Önceleri geniş olan bu kulağın dışa taşkınlığı zamanla azalmış, üzerinde geometrik ve bitkisel örgelerin yer aldığı dekoratif bir unsur halini almıştır. Bk. Brants 1913, Pl. 1, Fig. 50; Walters 1914, Pl. 41, Fig. 47; Broneer 1930, 47-49, no. 141, Fig. 69; Thompson 1934, 322, Fig. 7; Vessberg 1953, 118, Pl. 1, Fig 12; Howland 1958, 83-84, Pl. 13- no. 369; Szentléleky 1969, 28-29, Fig. 10; Bailey 1975, 173, Pl. 78, Q382; Hayes 1980, 8, Fig. 19; Kassab – Sezer 1995, 75, Res. 175; Metin 2012, 96.

(K22). Kandillerden K22'nın buluntu yerinin Kremna olarak belirtilmesi önemlidir. Çünkü yapılan çalışmalarda, bu tipte kandillerin pişmiş toprak örnekleri için üretim yeri tespit edilememiştir. Burdur ve Isparta Müzeleri kandil koleksiyonunda çok sayıda bulunan bu tip kandillerin; bir bölümünün kazılar yoluyla geldiği, buradan hareketle kandillerin Pisidia ve Güney Phrygia kentlerinde üretilmiş oldukları düşünülmüştür⁶⁵. Burdur çevresi kentlerinden aynı formda metal örneklerin gelmesi, bu düşünceyi destekler niteliktedir. Atasoy, Haluk Perk Müzesi'nden çok yakın bir örneği M.S. 1.- 2. yy.a tarihlendirmiştir⁶⁶. Ancak birebir benzer formda pişmiş toprak kandillerin tamamı M.S. 2. yy. ve sonralarına aittir⁶⁷. Bu sonuçla pişmiş toprak kandiller ile metal kandiller arasındaki etkileşimleri dikkate alarak K21-K24 no.lu örnekler için M.S. 2-3. yy.ları vermek mümkündür.

Geç Antik Çağ ve Bizans Dönemi Kandilleri (Fig. 6-10, K25-K44)

Müze koleksiyonunda Geç Antik Çağ ve Bizans Dönemi'ne tarihlenebilecek toplam 20 kandil bulunmaktadır. İrdelenen kandillerin ilk örnekleri Roma Dönemi'nde kullanılan formların devamı niteliğindedir. Bu sebeple formları, M.S. 2. 3. yy. Roma kandillerinden kesin çizgilerle ayırt etmek oldukça zordur. Bu durum K21-K24 arası kandillerle oldukça büyük benzerlikler taşıyan K25-K29 arası örneklerde açıkça izlenebilir. Her iki grup arasında küçük detaylarda farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin K21-K24 arası kandiller genel olarak tutamak biçimli üretilmişken, K25-K29 no.lu Geç Antik kandillerinde kulp üzerine eklentiler ilave edilmiştir. Dönem ilerledikçe özellikle M.S. 5. yy.dan sonra kandillerin kulp ve yağ deliği kapaklarında haç betimi taşıyan yeni biçimler ortaya çıkacaktır. Yine erken örneklerde gövde yuvarlakken geçe gidildikçe gövdenin ovalleştiği ve burun kısımlarının uzadığı görülmektedir. Söz konusu formları Tip 35'te değerlendiren Iványi, tipler için tarih vermekten kaçınmıştır⁶⁸. Atasoy ise formların benzerleri için M.S. 3-4. yy.ları uygun görmüştür⁶⁹. Kulpunda haç betim bulunan K29 biraz daha geç olmalıdır. Çünkü form olarak bir önceki örneklere benzemekle birlikte, gerek halka dipli taban yapısı ve

⁶⁵ Fırat – Metin 2011, 148; Metin 2012.

⁶⁶ Atasoy 2005b, 198, Res. 14.

⁶⁷ Ayrıntılı bilgi için bk. Metin 2012. Diğer benzer formda pişmiş toprak örnekler için ayrıca bk. Oziol – Pouilloux 1969, 48-49, Pl. 11, Fig. 102; Bailey 1988, 418, Pl.125, Q3336; Scheltens 1993, 1993, 195, Fig. 8.

⁶⁸ Iványi 1935, 24, Taf. 61, Abb. 11.

⁶⁹ Atasoy 2005a, 24, no. 44; Atasoy 2005b, 202, Res. 31.

gerekse kulptaki haç motifi eklentisi geç özellikler yansıtmaktadır. Bu nedenle kandil için M.S. 4-5. yy.lar uygun bir tarih olacaktır.

K30-K37 arasında sıralanan kandiller benzer form yapılarıyla üretilmişlerdir. Bunlar arasında yapılabilecek tek ayırım, burun formlarındadır. Öyle ki K30-K32 arası örnekler kısa düz buruna sahipken, K33-37 arası beş kandil uzun düz burunludur. M.S. 1. yy.dan sonra yoğun olarak kullanılan halka kulp üzerine eklentili tutamak yapısı K30 ve K32’de de görülmektedir. Her ne kadar kulpu kırık olsa da, aynı işlemin K31’de de uygulandığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte, Kremna’dan Burdur Müzesi’ne gelen K30’da diğer iki örnekten farklı olarak menteşeli yağ deliği kapağı kullanılmamıştır. K30-K32 arası kandillerin benzer metal örneklerine rastlanmamıştır. Ancak pişmiş toprak formlarla karşılaştırıldığında her üç örneğin M.S. 5.-7. yy.ı işaret ettiği anlaşılmaktadır.

K33-K37 arası kandillerde, K30-K32 no.lu örneklerden farklı olarak burun uzamış, gövde biraz daha ovalleşmiştir. Tamamında halka kulp üzerinde eklentiler bulunmaktadır. Kremna’da ele geçmiş K34’de ikili halka bulunurken, K36’te üste doğru genişleyen üçgenimsi eklenti vardır. K37’te yüksekçe yapılmış gövdeye doğru kıvrılan eklenti, tilki başını? andırmaktadır. Kandillerin çoğunluğunda özensiz bir işçilik göze çarpar. Öte yandan pirinçten yapılan ve yağ deliği kapağı insan yüzü kabartmalı olan K37 gibi nitelikli örnekler de mevcuttur. K33-K37 arası kandillerin tamamının tabanı düzdür. İstanbul Arkeoloji Müzesi’nden form olarak K30-K34 ile benzer kandiller M.S. 3. - 4. yy.a verilirken⁷⁰, Haluk Perk Müzesi’ndekiler M.S. 4. yy.a⁷¹; Alanya Müzesi’ndekiler M.S. 5.-7. yy.lara tarihlendirilmiştir⁷². Ayrıca benzer pişmiş toprak formların M.S. 5. yy. ve sonrasında üretildiği⁷³ ve haç motiflerinin metal kandillerde yoğun olarak M.S. 5. yy. ve sonrasında kullanıldığı⁷⁴ düşünülürse, kandiller için M.S. 5-6. yy. tarihlerini vermek mümkündür.

Yuvarlak burun üzerinde bulunan dikey dil motifleri K38 no.lu kandil için en belirgin özelliktir. Kandilin dikey halka kulpu üzerindeki eklentisi ve menteşeli yağ deliği kapağı, dönem özelliklerini yansıtmaktadır.

⁷⁰ Atasoy 2005a, 25, no. 46-47.

⁷¹ Atasoy 2005b, 202-203, Res. 32.

⁷² Acara 1990, 57, Res. 13.

⁷³ Metin 2012.

⁷⁴ Perlzweig 1961, Pl. 48; Bailey 1996, Pl. 79-84.

Tabanındaki girinti, *candelabruma* ait olduğuna işaret eder. Atasoy, Haluk Perk Müzesi'nden K38 ile benzer bir örneği M.S. 6. yy.a tarihlendirmiştir⁷⁵. Walters, Sardinia'dan bir örnek için M.S. 4. yy.1⁷⁶, Bailey M.S. 6. yy.1 uygun görmüştür⁷⁷. Münih Museum'dan bir örnek de yine M.S. 6. yy.a verilmiştir⁷⁸. Karşılaştırma malzemelerinden de anlaşıldığı gibi M.S. 6. yy. K38 için uygun bir zaman dilimidir.

K39-K43 arasında numaralandırılan eserler Erken Bizans Dönemi'nde yoğun olarak kullanılan kandil formlarıdır. *Candelabrum* olarak üretilenler çoğunlukta olmakla beraber⁷⁹ (K39, K40, K41), yuvarlak ve halka tabanlı ayaksız örnekler de mevcuttur (K42, K43). Burunları diğer Bizans kandillerine oranla daha uzundur. Bu tipte üretilen kandillerin yağ deliği kapakları K39 ve K42 gibi genellikle istiridye kabuğu⁸⁰ biçimindedir, ayrıca hayvan figürleri ve insan başı biçimli kapaklar da kullanılmıştır⁸¹. Kandillerin büyük çoğunluğunda (K42) halka kulplar üzerinde haç motifli eklentiler bulunmaktadır. Yaprak motifleri ve grifonlar kulplar üzerinde işlenen diğer eklentilerdir. Burdur Müzesi'ndeki K39, K40, K41 no.lu kandiller aynı şablondan çıkmışçasına birbirlerine benzerler. Daha iyi korunan K39'a bakılarak K40 ve K41'in kapaklı olduğu; K39 ve K40'ın yardımıyla K41'in *candelabrum* olarak üretildiği söylenebilir. K42'de ise kötü bir işçilik mevcuttur. Nitekim haç biçimli kulp eklentisinde sağa doğru bir kayma olmuş, bu nedenle kandilin formu bozulmuştur. Hatta kandilin istiridye kabuğu biçimli menteşeli kapağı bile kısmen belirgindir. Kremna'dan ele geçen K43 genel olarak K39-K42 no.lu örneklerin karakteristik özelliklerini taşımaktadır. Kandilin yağ deliğinin diğer dört örnekten daha küçük verilmesi tek farklılığı olarak yorumlanabilir.

K39-K43 no.lu kandillere benzeyen Atina Agorası'ndan bir örnek Perlzweig tarafından M.S. 5. yy.a⁸²; bir başka benzer kandil aynı

⁷⁵ Atasoy 2005b, 205, Res. 42.

⁷⁶ Walters 1914, 18, Fig. 11, no. 106.

⁷⁷ Bailey 1996, Pl. 79, Q3791.

⁷⁸ Deckers 1998, 88, no. 82.

⁷⁹ Söz konusu kandillerin oturduğu ayak ve diğer aparatlarını görmek için bk. Metin 2012, 242-243, :K812.

⁸⁰ İstiridye kabuğu biçimli örnekler için bk. Hayes 1984, no. 244; Acara 1990, Res. 20; Bailey 1996, Pl. 81; Atasoy 2005a, Fig. 88; Atasoy 2005b, Res. 49.

⁸¹ Kuş figürleri için bk. İsraili – Mevorah 2000, 107; Ördek figürleri için bk. Brouskari 1985, 141; İnsan büstü biçimli örnekler için ayrıca bk. Bailey 1996, Pl. 86.

⁸² Perlzweig 1961, 200, Pl. 48, Fig. 2948.

araştırmacı tarafından M.S. 5.-7. yy.lara tarihlendirilmiştir⁸³. Bunların dışında Tire Müzesi'ndekiler M.S. 6. yy.a⁸⁴; British Museum⁸⁵, Haluk Perk Müzesi⁸⁶ ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ndekiler⁸⁷ M.S. 6.-7. yy.lara; Vatikan Museum'dakiler⁸⁸ M.S. 4-6. yy.a; Mainz örnekleri⁸⁹ M.S. 6-7. yy.a verilmişlerdir. Bu verilerle kandillerin M.S. 6.-7. yy.larda yoğun olarak kullanıldıkları söylenebilir. Kibyra Odeonu'nun M.S. 6.-7. yy. tarihli seramik çöplüğü tabakasında bulunan bronz bir kandil de bunu destekler niteliktedir⁹⁰.

Burdur Müzesi'nden son kandil Ağlasun İlçesi'nden gelmiştir ve muhtemelen Sagalassos kökenlidir (K44). Kandilin omuzdan dışa taşan kulaklı yapısı, M.S. 5.-7. yy.lara tarihlenen K32'ye benzemektedir. Halkalı taban ve kulp üzerindeki eklentiler⁹¹ M.S. 5. yy. sonrasında sevilerek kullanılmıştır. Bunlardan hareketle K44'ü M.S. 5.-7. yy.lara tarihlemek mümkündür.

Sonuç

Burdur Müzesi koleksiyonunda bulunan 44 adet metal kandil ilk kez bu makale ile bilim dünyasına tanıtılmıştır. Konu üzerine yapılan çalışmaların sayıca azlığı, değerlendirilen eserlerin genellikle tekil örnekler oluşu gibi sebeplerden, metal kandillerin oturmuş bir tipolojisi bulunmamaktadır. Makalede ele alınan kandillerin aynı bölgeden gelmeleri, sayıca fazla oluşları ve aralarında kendini tekrarlayan formların varlığı sayesinde, dönemler içinde çeşitli tipolojik alt grupların tespitine olanak tanımıştır. Kandiller, form ve eklentilerinin yanı sıra, işleniş üslupları ile ele alınarak değerlendirilmiş; gerek kendi içlerinde gerekse benzer örneklerle karşılaştırılarak tarihlenmiştir. Eserlerin değerlendirilmesi sırasında, metal örneklerin gövde, burun ve kulp formları bakımından pişmiş toprak kandillerle paralellikler sergilediği tespit edilmiştir.

⁸³ Perlzweig 1961, 200, Pl. 48, Fig. 2949.

⁸⁴ Gürler 2004, 95, Res. 77.

⁸⁵ Bailey 1996, 70, Pl. 81, Q3800.

⁸⁶ Atasoy 2005b, 206-207, Res. 49.

⁸⁷ Atasoy 2005a, 41, no. 78.

⁸⁸ Spagnolis – Carolis 1986, 67-71, Fig. 29-32

⁸⁹ Menzel 1954, 112, Abb. 91-2, 92-4.

⁹⁰ Metin 2012, 242-243, K812.

⁹¹ Halka kulp üzerine eklentiler MS 1. yy. kandillerinde de uygulanmıştır. Ancak söz konusu dönemde eklentiler oldukça plastik verilmiştir.

Burdur Müzesi metal kandillerinin en erken örnekleri M.Ö. 2-1. yy.ları işaret etmektedir (K1-K3). Üç eser ile temsil edilen örneklerin yağ deliği çaplarının Roma Dönemi kandillerden daha geniş olduğu gözlenmiştir. Her üç örneğin de en yakın paralellerini pişmiş toprak gruplar arasında bulmak mümkündür.

Koleksiyonun önemli bir bölümünü oluşturan Roma Dönemi örnekleri de pişmiş toprak kandillerle büyük benzerlikler taşımaktadır. Çizme biçimli plastik iki örnek dışında, diğer kandiller kendi arasında gövde ve burun özellikleri ile çeşitli alt gruplar oluşturmaktadır. Bunlar içinde aynı burun tipinin, farklılaşan gövdelerle birlikte kullanıldığı çeşitli kandillere rastlanmaktadır. En büyük grupları volüt burunlular ve emzik burunlular oluşturmaktadır. Volüt burunlu kandiller tüm gruplar arasında en belirgin ayrımı sergilemektedir (K6-13). Form, M.Ö. 1. yy. sonlarından itibaren kullanılırken, Burdur Müzesi örnekleri ağırlıklı olarak M.S. 1. yy.a tarihlenmektedir.

Roma Dönemi kandilleri arasında tespit edilen bir diğer form, K21-24 no.lu kandilleri içeren emzik burunlulardır. Tamamı yuvarlak gövdeli olan bu kandiller genel olarak M.S. 2-3. yy.lara tarihlenmektedir. Söz konusu kandillerin pişmiş topraktan yapılma yüzlerce örneğine Burdur ve Isparta Müzeleri'nde rastlanmaktadır. Müzelerin koleksiyonundaki buluntulardan bir bölümü üzerine yapılan çalışmalarla, pişmiş topraktan yapılma benzer kandillerin Pisidia ve civar kentlerde yerel olarak üretildikleri ortaya konmuştur⁹². Metal emzik burunlu kandiller varlığını Geç Antik Çağ içinde (K25-29), M.S. 4-5. yy.lara kadar devam ettirmektedir. Bu bağlamda bölgede en uzun üretim geleneğine sahip oldukları ve pişmiş toprak örnekler gibi yerel üretilmiş olabileceği düşünülebilir.

Geç Antik Çağ metal kandilleri, malzeme ve işçilik açısından Hellenistik ve Roma örneklerine oranla niteliksizdir. Basit gövde formları sergileyen bu eserler arasında, işçilik kalitesi açısından K37 no.lu örnek istisna oluşturur. Bizans Dönemi'ne ait eserlere bakıldığında, formların birbirini tekrarlar nitelikte olduğu; tutamak, kapak gibi eklenti kısımlarına haç ve istiridye kabuğu gibi çeşitli motifler eklendiği görülmektedir. Bazılarının tabanlarında bulunan girintiler, bunların *candelabrum* olarak kullanıldığına işaret eder.

⁹² Fırat – Metin 2011, 143-154; Metin 2012.

KATALOG

Hellenistik Dönem Kandiller (fig. 1)

- K1** Müze Env. No : E.6645
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bakır
 Ölçüleri : Uz: 10.1 cm Gen: 7.0 cm Yük: 4.7 cm
 Kapak Çapı: 4.4 cm
 Durumu : Menteşeli kapak ve sağ burun eksik
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, sığ bir kap biçimli haznelidir. Keskin eğimli omuzdan tek yivli kulplu, üzerinde koçbaşı eklenmesi. Diskus: Geniş yağ deliğini sınırlayan çember biçimli çerçevenin üzeri çentiklerle menteşe ayaklarına bağlanır. Burun: Haznedan açılmış, uzun yuvarlak, çıkış yeri bilezik şeklinde üzeri tek sıra çentiklerle detaylandırılmış. Taban: Dışa doğru hafif kavisli.
 Benzerleri : Bailey 1996, 10, Pl. 6, Q3556 (form olarak).
 Tarihi : M.Ö. 2. - 1. yy.

- K2** Müze Env. No : K.51.43.82
 Buluntu Yeri : Bağısaray Köyü/Burdur
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 14.4 cm Gen: 7.0 cm Yük: 5.8 cm Taban: 3.5 cm
 Durumu : Menteşeli kapak eksik
 Tanım : Konik gövdeli, eğimli omuzdan stilize palmet yaprağı kulpludur. Diskus: Ortada geniş yağ deliği, çevresinde halka. Omuz: Bitkisel rozet ve çift yaprak motifli. Burun: Uzun, yuvarlak uçlu ve düz tabanlı. Taban: Halkalı.
 Benzerleri :
 Tarihi : M.Ö. 2. yy.ın son çeyreği – M.Ö. 1. yy.

- K3** Müze Env. No : E.5462
 Buluntu Yeri : Bucak/Burdur
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 12.4 cm Gen: 5.6 cm Yük: 6.2 cm
 Durumu : Menteşeli yağ deliği kapağı eksik

- Tanım : Erkek başı formunda grotesk figürlü kandil. Figürün açık ağzından çıkan keskin köşeli, ucu yuvarlatılmış üstü düz tablalı burun. Başının ortasında yağ deliği. Kulpa yakın yerde menteseler, karşısında askı deliği.
- Benzerleri :
- Tarihi : M.Ö. 1. yy.

Roma Dönemi Kandiller (fig. 2-5)

- K4** Müze Env. No : E.2937
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Müsadere
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 5.9 cm Gen: 2.1 cm Yük: 2.2 cm
 Durumu : Sağlam
 Tanım : Çizme biçimli plastik kandil, ucu yuvarlak burun şeklinde, yağ deliği ayağın üst kesiminin düz verilmesiyle sağlanmış. Sağ yanda dikey çizgi bezemeleri. Taban: Düz.
- Benzerleri : Carolis 1986, 29-30, Fig. 8; Atasoy 2005b, Res. 56.
 Tarihi : M.S. 1. – 2. yy.

- K5** Müze Env. No : E.8647
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 6.0 cm Gen: 2.1 cm Yük: 2.2 cm
 Durumu : Burun ucu ve gövdede küçük kırıklar
 Tanım : Çizme biçimli plastik kandil, ucu yuvarlak burun biçimli, yağ deliği ayağın üst kesiminin düz verilmesiyle sağlanmış. Sol yanda dikey çizgi bezemeleri. Taban: Düz.
- Benzerleri : Carolis 1986, 29-30, Fig. 8; Atasoy 2005b, Res. 56.
 Tarihi : M.S. 1. – 2. yy.

- K6** Müze Env. No : K.27.16.75
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 18 cm Gen: 9.0 cm Yük: 5.9 cm
 Durumu : Sağlam
 Tanım : Gövdesi armudi formulu, üst yarısı açık haznelidir. Düz omuzdan yükselen kulplu, üstünde yonca yaprağı biçimli iplikli. Burun: Üstü açık geniş burunlu, gövde birleşiminde iki yanda völütler. Taban: Düz.
- Benzerleri :
- Tarihi : M.Ö. 1. yy. sonları – M.S. 1. yy.

- K7** Müze Env. No : K.175.58.94
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 9.3 cm Gen: 5.1 cm Yüksek: 4.5 cm D.Ç. 3.5 cm
 Taban: 3.4 cm
 Durumu : Sağlam
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzun iki yanından yükselen içe doğru kıvrımlı kulplu. Diskus: Çember biçimiyle sınırlanır, ortada geniş yağ deliği. Burun: Omuzdan devam eden düz hatlı, volütlü. Taban: İç içe halkalı.
 Benzerleri : Menzel 1954, 106-107, Abb. 89-4; Ulbert 1959, Taf. 52, No. 15; Baume 1964, 180, Abb. 165; Sandler 1964, 248, Fig. 7; Boube - Piccot 1975, 274, Pl. 204, No. 468; Leibungdut 1977, 60, Taf. 20, Abb. 1003; Spagnolis – Carolis 1983, 35, Tav. 3, no 5-9; Carolis 1986, 24-24, Fig. 5; Spagnolis – Carolis 1988, 67, no. 29; Mele 1983, 47-52, Fig. 86-90; Bailey 1996, 30, Pl. 32, Q3637; Kirsch 2002, 160, Taf. 27, Abb. 60; Atasoy 2005b, 196, Res. 5.
 Tarihi : M.S. 1. yy.
- K8** Müze Env. No : E.567
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Müsadere
 Malzeme : Pirinç
 Ölçüleri : Uz: 13.3 cm Gen: 7.5 cm D.Ç: 5.4 cm
 Durumu : Diskus ve tabanın büyük bölümü eksik
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, basık haznelidir. İçbükey diskus iç içe çemberlerle sınırlanır. Dikey halka kulp üzerine eklenti yapılmış bitkisel motifli kulplu Omuz: Dar, iki yanda küçük çıkıntılar. Burun: Yuvarlak, volütlü. Taban: Halkalı.
 Benzerleri : Walters 1914, 13, No. 69; Iványi 1935, 23, Taf. 59/7; Boube – Piccot 1975, 274, no. 468; Spagnolis – Carolis 1988, 76, no. 78; Bailey 1996, 26, Pl. 27, Q3620; Atasoy 2005a, 9, no. 17.
 Tarihi : M.S. 1. yy.

K9 Müze Env. No : E.9925
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 9.6 cm Gen: 5.2 cm Yüksek: 2.6 cm Y.D: 4.5 cm
 Durumu : Kulp kısmı kırık ve eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. İçbükey diskus iç içe çemberlerle sınırlanır. Diskus: Ortada geniş yağ deliği. Omuz: Dar. Burun: Volütlü. Taban: İç içe halkalı.
 Benzerleri : Bailey 1996, 28-29, Pl. 29, Q3629.
 Tarihi : M.S. 1. yy.

K10 Müze Env. No : K.20.10.90
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 12.8 cm Gen: 8.2 cm Yüksek: 4.0 cm D.Ç: 7.3 cm
 Taban: 4.6 cm
 Durumu : Kulp eksik
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, basık haznelidir. İçbükey diskus geniş bir kanal ile buruna bağlanır. Diskus: Ortada yağ deliği çevresinde üç havalandırma deliği. Omuz: Dar. Burun: Yanlarda keskin çıkıntılı, omuz birleşiminde volüt benzeri çıkıntılar. Taban: Halkalı.
 Benzerleri : Walters 1914, 12, Pl. 4, Fig. 66; Forbes 1958, 162; Bailey 1996, 26, Pl. 27, Q3622.
 Tarihi : M.S. 1. yy.

K11 Müze Env. No : E.568
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Müsadere
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 9.3 cm Gen: 5.4 cm Yüksek: 2.9 cm D.Ç: 3.8 cm
 Durumu : Kulp ve taban bölümünde küçük bir parça eksik
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, gövdenin ortası şişkin haznelidir. Eğimli omuzlu. Diskus: Çember biçimiyle sınırlanır, ortada geniş yağ deliği. Burun: Omuzdan devam eden düz hatlı, omuz birleşimi volütlü, volütlerin ortasında küçük iç içe daireler, fitil deliğine yakın yerde küçük üçlü kabartma halka, burun konturu küçük kabartma halkalı. Taban: İç içe halkalı.

Benzerleri : Menzel 1954, 106, Abb. 89-2; Mele 1983, 55, Fig. 101; Spagnolis – Carolis 1988, 70, no. 48; Bailey 1996, 30, Pl. 31, Q3636.

Tarihi : M.S. 1. yy.

K12 Müze Env. No : K.175.133.92

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Satın Alma

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 10.1 cm Gen: 5.6 cm Yük: 7.0 cm Taban: 3.8 cm

Durumu : Burun ucu eksik

Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, basık haznelidir. İçbükey diskus çember biçimiyle sınırlanır. Eğimli omuzdan halka kulp üzerinde palmet bezemeli eklenti, eksen ve yan yaprak uçlarında yuvarlak eklentiler (iki adeti sağlam). Diskus: Ortadaki yağ deliği, omuz ile kulp arasında menteşe ile tutturulmuş kapaklı, üzeri kulp ile benzer yuvarlak eklentili. Burun: Yarım volütlü, ucu yuvarlak eklentili (soldaki sağlam). Taban: Halkalı.

Benzerleri :

Tarihi : M.S. 1. yy.

K13 Müze Env. No : E.9924

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Müsadere

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 9.0 cm Gen: 6.9 cm Yük: 4.2 cm Y.D: 4.9 cm
Taban: 5.2 cm

Durumu : Sağlam

Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, basık haznelidir. Geniş, eğimli omuzlu, kulpsuz. Diskus: Dar, ortada geniş yağ deliği, çevresi geniş bir banla sınırlanır. Omuz: Omuzu çeviren küçük çentikler. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzatılmış emzik biçimli, ucu düz kesilmiş yuvarlak fitil delikli, her iki yanda sarmallar. Taban: Düz.

Benzerleri :

Tarihi : M.S. 1. yy.ın ikinci yarısı – M.S. 2. yy.

- K14** Müze Env. No : K.50.26.95
 Buluntu Yeri : Sagalassos?
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 19.3 cm Gen: 8.7 cm Yük: 7.4 cm D.Ç: 6.3 cm
 Durumu : Kulpun ucu eksik
 Tanım : Gövdesi armudi formlu, alta doğru daralan haznelidir. Düz omuzdan yükselen kulplu. Diskus burun arası geniş kanalla bağlanır. Diskus: Ortada kalp biçimine benzer yağ deliği. Burun: Omuzdan devam eden düz hat, burnun iki yanında çıkıntılı. Taban: Kaideli, ortasında halka. Gövdenin iki yanında Ἀροδεισε[δς] ve [...]Αφν....[tv] yazısı.
 Benzerleri : Walters 1914, Pl. 38, Fig. 6; Loeschcke 1919, 453-454, Abb. 37; Iványi 1935, 23, Taf. 61, Abb. 2, 6; Popovic – Zisi – Velickovic – Jelusic 1969, 135, no. 265; Szentléleky 1969, 143, Fig. 284, Mills 1982, Pl. 86, Fig. 4; Mele 1983, 100-105, Fig. 226-243; Spagnolis - Carolis 1988, no. 83-118; Selesnow 1988, 190, Taf. 59, Abb. 437; Onurkan 1988, 73-74, Lev. 43a-b; Taylor 1991, 62, Fig. 82; Bailey 1996, 40-43, Pl. 47-51, Q3669-3682; Atasoy 2005a, 18, no. 34; Başaran 2012, 94-95.
 Tarihi : M.S. 1. yy.ın ikinci yarısı – 2. yy.ın ilk yarısı.

- K15** Müze Env. No : E.5988
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Müsadere
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 9.4 cm Gen: 5.4 cm Yük: 2.5 cm D.Ç: 3.7 cm
 Durumu : Sağlam
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, kesik konik haznelidir. İçbükey diskus çember biçimiyle sınırlanır. Eğimli omuzdan tabana inen dışa taşkın halka kulplu. Diskus: Ortada geniş yağ deliği. Burun: Köşeleri yükseltili uzun yuvarlak, üzerinde havalandırma deliği. Taban: İç içe halkalı.
 Benzerleri : Walters 1914, 222, Pl. 8, Fig. 1469; Lerat 1954, 132, Fig. 209; Szentléleky 1969, 144-145, Fig. 286; Mutz 1972, 154; Thill 1972, Pl. 20; Mele 1983, 112-113, Fig. 313-314; Spagnolis – Carolis 1988, 203, no. 131-134; Bailey 1996, 39, Pl. 38, Q3666.
 Tarihi : M.S. 1. yy.ın ikinci yarısı – 2. yy.ın başları.

- K16** Müze Env. No : K.111.62.93
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 10.3 cm Gen: 7.0 cm Yük: 2.5 cm D.Ç: 5.5 cm
 Durumu : Tabanın ortası eksik
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, kesik konik haznelidir. İçbükey diskus çember biçimiyle sınırlanır. Eğimli omuzdan dışa taşkın halka kulplu. Diskus: Ortada yağ deliği, çevresinde beş dilimli stilize bitkisel rozet. Omuz: Dar. Burun: Kısa “U” formlu. Taban: Halkalı.
 Benzerleri : Szentléleky 1969, 143, Fig. 285; Bailey 1996, 46, Pl. 37, Q3700 (form olarak).
 Tarihi : M.S. 1. yy. sonları - 2. yy.
- K17** Müze Env. No : E.1145
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Müsadere
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 10.2 cm Gen: 7.7 cm Yük: 3.3 cm D.Ç: 6.5 cm
 K.Ç: 4.5 cm
 Durumu : Kulp eksik
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, tabandan genişleyen haznelidir. Diskus: İçbükey, ortada yağ deliği, sağ omuz üzerine açılan delikten zincirle bağlanmış yağ deliği kapaklı. Omuz: Solda fitili ayarlamak kullanılan iğnenin takıldığı küçük delik? Burun: Omuzdan çıkıntılı, düz tablalı U biçimli. Taban: Halkalı, ortasında küçük halka içine alınmış kabartma nokta.
 Benzerleri : Mele 1983, 23-24, Fig. 39; Spagnolis – Carolis 1988, 219, no. 140.
 Tarihi : M.S. 2. yy.
- K18** Müze Env. No : K.135.32.03
 Buluntu Yeri : Kremna
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 4.3 cm Gen: 3.3 cm Yük: 2.0 cm
 Durumu : Kulp eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, dışbükey sekiz dilimli, kesik konik haznelidir. Eğimli omuzdan kulplu (kısmen belirgin).

- Diskus: Çember biçimiyle sınırlanır, ortada geniş yağ deliği.
Burun: Kısa düz. Taban: Halkalı.
- Benzerleri : Hayes 1984, 131, no.202; Atasoy 2005b, 200, Res. 21 (gövde bezemesi).
- Tarihi : M.S. 2. 3. yy.

K19 Müze Env. No : K.281.59.79

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Satın Alma

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 9.8 cm Gen: 6.4 cm Yük: 3.9 cm

Durumu : Kulplu, taban ve burnun altında küçük bir bölüm eksik

Tanım : Gövdesi oval formlu, kesik konik haznelidir. Az eğimli omuzdan halka kulplu (eklentisi kısmen belirgin). Diskus: Ortada yağ deliği. Omuz: İki yanda dışa taşkın uca doğru sivrilmiş kulaklı. Burun: Emzik biçimli. Taban: Düz.

Benzerleri :

Tarihi : M.S. 2. – 3. yy.

K20 Müze Env. No : E.569

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Müsadere

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 8.6 cm Gen: 5.8 cm Yük: 4.9 cm Y.D. 2.8 cm
Taban: 3.4 cm

Durumu : Burun ucu eksik

Tanım : Gövdesi oval formlu, gövdenin ortası şişkin haznelidir. Az eğimli omuzdan halka kulplu, üzerinde üçgen yaprak eklentisi. Diskus: Ortada geniş yağ deliği. Omuz: İki yanda dışa taşkın uca doğru sivrilmiş kulaklı. Burun: Taban: Kaideli.

Benzerleri :

Tarihi : M.S. 2. – 3. yy.

K21 Müze Env. No : E.2021

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Satın Alma

Malzeme : Pirinç

Ölçüleri : Uz: 11.8 cm Gen: 5.1 cm Yük: 5.8 cm

Durumu : Menteşeli yağ deliği kapağı eksik
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, alta doğru basık haznelidir. Geniş, eğimli omuzdan halka kulplu, üzerinde stilize yaprak motifi eklentisi, yakın yerde iki küçük çıkıntı. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzayan emzik biçimli. Taban: Halkalı, ortasında iki küçük halka.

Benzerleri :
 Tarihi : M.S. 2. – 3. yy.

K22 Müze Env. No : K.4.1.01

Buluntu Yeri : Kremna
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 8.0 cm Gen: 6.3 cm Yüksek: 3.5 cm
 Durumu : Menteşeli yağ deliği kapağı eksik, üzeri korozyonlu
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, alta doğru basık haznelidir. Geniş, eğimli omuzdan yükselen tutamaklı. Diskus: Ortada yağ deliği. Omuz: İki yanda küçük kulak. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzatılmış emzik biçimli. Taban: Düz.

Benzerleri : Atasoy 2005b, 198, Res. 14.
 Tarihi : M.S. 2. – 3. yy.

K23 Müze Env. No : K.29.7.78

Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 8.8 cm Gen: 7.3 cm Yüksek: 3.4 cm Y.D: 2.8 cm
 Taban: 5.3 cm
 Durumu : Sağlam
 Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, alta doğru basık haznelidir. Geniş, eğimli omuzdan yükselen tutamaklı. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzatılmış emzik biçimli. Taban: Halkalı, ortasında küçük halka içine alınmış kabartma nokta.

Benzerleri : Atasoy 2005b, 198, Res. 14.
 Tarihi : M.S. 2. – 3. yy.

K24 Müze Env. No : K.110.53.78

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Satın Alma

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 9.1 cm Gen: 6.6 cm Yük: 3.8 cm Y.D: 2.8 cm

Durumu : Sağlam

Tanım : Gövdesi yuvarlak formlu, alta doğru basık haznelidir. Geniş, eğimli omuzdan yükselen tutamaklı. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzatılmış emzik biçimli. Taban: Düz.

Benzerleri : Atasoy 2005b, 198, Res. 14.

Tarihi : M.S. 2. – 3. yy.

Geç Antik Çağ ve Bizans Dönemi Kandiller (fig. 6-10)

K25 Müze Env. No : E.9346

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Müsaderede

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 9.0 cm Gen: 5.1 cm Yük: 5.3 cm

Durumu : Sağlam

Tanım : Gövdesi oval formlu, alta doğru basık haznelidir. Geniş, eğimli omuzdan yükselen halka kulp, üzerinde üçgen yaprak motifi. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzatılmış emzik biçimli. Taban: Düz.

Benzerleri : Iványi 1935, 24, Taf. 61, Abb. 11; Atasoy 2005a, 24, no. 44; Atasoy 2005b, 202, Res. 31.

Tarihi : M.S. 3. – 4. yy.

K26 Müze Env. No : E.2023

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Müsaderede

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 12.4 cm Gen: 6.0 cm Yük: 5.6 cm

Durumu : Menteşeli yağ deliği kapağı eksik

Tanım : Gövdesi oval formlu, alta doğru basık haznelidir. Geniş, eğimli omuzdan yükselen halka kulp, üzerinde üçgen yaprak motifi. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzatılmış emzik biçimli. Taban: Düz.

Benzerleri : Iványi 1935, 24, Taf. 61, Abb. 11; Atasoy 2005a, 24, no. 44; Atasoy 2005b, 202, Res. 31.

Tarihi : M.S. 3. – 4. yy.

K27 Müze Env. No : K.84.44.81

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Müsadere

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 10.8 cm Gen: 6.5 cm Yük: 4.4 cm Y.D: 2.6 cm

Durumu : Kulp bezeği ve menteşeli yağ deliği kapağı eksik

Tanım : Gövdesi oval formlu, alta doğru basık haznelidir. Geniş, eğimli omuzdan yükselen halka kulplu, üzerinde kulp bezeğini gösteren lehim yeri. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzatılmış emzik biçimli. Taban: Düz.

Benzerleri : Iványi 1935, 24, Taf. 61, Abb. 11; Atasoy 2005a, 24, no. 44; Atasoy 2005b, 202, Res. 31.

Tarihi : M.S. 3. – 4. yy.

K28 Müze Env. No : K.43.33.01

Buluntu Yeri : Kremna

Müze Geliş Şekli : Satın alma

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 9.7 cm Gen: 6.6 cm Yük: 5.1 cm Y.D: 2.8 cm

Durumu : Burnun üzerinde küçük bir bölüm ve kulp bezeği eksik

Tanım : Gövdesi oval formlu, şişkin karınlı haznelidir. Diskus: Ortada yağ deliği. Omuz: Geniş eğimli omuzdan kulplu, üzerinde kulp aparatı yeri. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzatılmış emzik biçimli. Taban: Düz.

Benzerleri : Atasoy 2005a, 24, no. 44.

Tarihi : M.S. 3. – 4. yy.

K29 Müze Env. No : E.9096

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Satın Alma

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 11.2 cm Gen: 6.9 cm Kulp Yük: 7.3 cm
Gövde Yük: 3.3 cm

Durumu : Menteşeli yağ deliği kapağı eksik

- Tanım : Gövdesi oval formlu, alta doğru basık haznelidir. Geniş, eğimli omuzdan yükselen halka kulplu, üzerinde haç betimi eklentisi. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Omuzdan yukarı doğru uzatılmış emzik biçimli. Taban: Halkalı.
- Benzerleri : Iványi 1935, 24, Taf. 61, Abb. 11; Atasoy 2005a, 24, no. 44; Atasoy 2005b, 202, Res. 31.
- Tarihi : M.S. 4. – 5. yy.

K30 Müze Env. No : K.57.4.07

Buluntu Yeri : Kremna

Müze Geliş Şekli : Satın Alma

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 9.7 cm Gen: 4.6 cm Yük: 6.0 cm

Durumu : Sağlam

Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan kulp üzerine monte edilmiş lotus çiçeği? biçimli tutamaklı. Diskus: Ortada kenarları ban içine alınmış yağ deliği. Burun: Kısa düz. Taban: Düz.

Benzerleri :

Tarihi : M.S. 5. – 7. yy.

K31 Müze Env. No : E.9926

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Müsadere

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 7.1 cm Gen: 5.0 cm Yük: 4.7 cm Y.D: 2.4 cm

Durumu : Mentşeli kapak eksik

Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzlu. Diskus: Ortada kenarları ban içine alınmış yağ deliği. Burun: Kısa düz. Taban: Düz.

Benzerleri :

Tarihi : M.S. 5. – 7. yy.

K32 Müze Env. No : K.85.44.81

Buluntu Yeri : Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli : Satın Alma

Malzeme : Bronz

Ölçüleri : Uz: 9.9 cm Gen: 5.4 cm Yük: 4.7 cm

Durumu : Kulp eklentisi eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan halka kulp üzerine monte edilmiş eklentili (lehim yeri kısmen belirgin). Diskus: İstiridye kabuğu biçiminde menteşeli kapaklı. Omuz: İki yanda küçük çıkıntılar. Burun: Kısa düz. Taban: Düz.
 Benzerleri :
 Tarihi : M.S. 5. – 7. yy.

K33 Müze Env. No : K.600.50.73
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 9.7 cm Gen: 4.9 cm Yük: 3.7 cm
 Durumu : Kulp bezeği ve menteşeli yağ deliği kapağı eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan halka kulplu, kulp üzerinde üçgen yaprak bezemeli eklenti kısmen belirgin. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Uzun düz. Taban: Düz.
 Benzerleri : Iványi 1935, 24, Taf. 61, Abb. 7; Acara 1990, 57, Res. 13; Atasoy 2005a, 25, no. 47; Atasoy 2005b, 202-203, Res. 32.
 Tarihi : M.S. 5. – 6. yy.

K34 Müze Env. No : K.13.03.01
 Buluntu Yeri : Kremna
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 11.1 cm Gen: 5.3 cm Yük: 6.4 cm
 Durumu : Menteşeli kapak, burun altı ve kulp eklentisinden bir parça eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan yağ deliğine doğru köprü yapan kulplu, kulp üzerinde ikili halka eklentisi. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Uzun düz. Taban: Düz.
 Benzerleri : Iványi 1935, 24, Taf. 61, Abb. 7; Acara 1990, 57, Res. 13; Atasoy 2005a, 25, no. 47; Atasoy 2005b, 202-203, Res. 32.
 Tarihi : M.S. 5. – 6. yy.

K35 Müze Env. No : K.7.5.06
 Buluntu Yeri : Kremna
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 6.8 cm Gen: 4.1 cm Yüksek: 3.1 cm Taban: 3.8 cm
 Durumu : Burun ucu, kulp kırık ve menteşeli kapak eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Diskus: Ortada yağ deliği, omuza bağlantılı kapağın menteşeleri belirgin. Burun: Uzun düz. Taban: Düz.
 Benzerleri : Iványi 1935, 24, Taf. 61, Abb. 7; Acara 1990, 57, Res. 13; Atasoy 2005a, 25, no. 47; Atasoy 2005b, 202-203, Res. 32.
 Tarihi : M.S. 5. – 6. yy.

K36 Müze Env. No : K.6.5.99
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 6.2 cm Gen: 3.0 cm Yüksek: 3.1 cm
 Durumu : Burun ucu ve kulp eklentisi kırık ve eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan halka kulplu, kulp üzerinde üste doğru genişleyen eklentinin bir bölümü kısmen belirgin. Diskus: Ortada yağ deliği. Burun: Uzun düz. Taban: Düz.
 Benzerleri : Iványi 1935, 24, Taf. 61, Abb. 7; Acara 1990, 57, Res. 13; Atasoy 2005a, 25, no. 47; Atasoy 2005b, 202-203, Res. 32.
 Tarihi : M.S. 5. – 6. yy.

K37 Müze Env. No : E.2022
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Müsadere
 Malzeme : Pirinç
 Ölçüleri : Uz: 11.2 cm Gen: 4.9 cm Kulp Yüksek: 7.6 cm
 Gövde Yüksek: 4.1
 Durumu : Sağlam
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Geniş omuzdan yükselen halka kulplu, üzerinde gövdeye doğru kıvrılan ucu tilki başı (?) biçimli eklenti. Yağ deliği kapağı insan yüzü biçiminde. Burun: Kısa düz. Taban: Düz.
 Benzerleri :
 Tarihi : M.S. 5. – 6. yy.

- K38** Müze Env. No : E.566
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Müsadere
 Malzeme : Bakır
 Ölçüleri : Uz: 10.5 cm Gen: 6.7 cm Yük: 4.2 cm Kapak Çapı: 4.5 cm
 Durumu : Kulp ve menteşeli kapak eksik
 Tanım : Gövde oval formlu, hazne keskin hatlıdır. Eğimli omuzdan kulplu (eksik). Diskus: Geniş yağ delikli, içte alttan sabitleme aparatıyla ilgili çıkıntı. Burun: Yuvarlak, üzerinde dil motifleri. Taban: Yuvarlak hafif yüksek, ortasında yağın akmasını engelleyen *candelabrum* tabağına monte edildiği girinti bulunur.
 Benzerleri : Walters 1914, 18, Fig. 11, No. 106; Ross 1962, 35, Pl. 26, No. 36; Barnett – Mendleson 47, Pl. 92, Fig. 10; Bailey 1996, Pl. 79, Q3791; Deckers 1998, 88, no. 82; Atasoy 2005b, 205, Res. 42.
 Tarihi : M.S. 6. yy.

- K39** Müze Env. No : E.6349
 Buluntu Yeri : Bucak/Burdur
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bakır
 Ölçüleri : Uz: 13.2 cm Gen: 6.3 cm Yük: 6.1 cm Taban: 4.0 cm
 Durumu : Kulp eklentisi ve burun altı eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan kulplu. Diskus: İstiridye kabuğu biçiminde kapaklı, içte alttan sabitleme aparatıyla ilgili çıkıntı. Burun: Uzun yuvarlak. Taban: Yuvarlak hafif yüksek ayaklı, ortasında yağın akmasını engelleyen *candelabrum* tabağına monte edildiği girinti bulunur.
 Benzerleri : Walters 1914, 18, Pl. 8, Fig. 105; Menzel 1954, 112, Abb. 92-4; Perlzweig 1961, 200, Pl. 48, Fig. 2948; Hayes 1984, 142, Fig. 220; Spagnolis – Carolis 1986, 67-71, Fig. 29-32; Selesnow 1988, 190-191, No. 441; Bailey 1996, 70, Pl. 81, Q3800; Pozo 1997, 233, Fig. 30; Bilgi 2004, 164, Res. 1; Gürler 2004, 95, Res. 77; Atasoy 2005a, 41, no. 78; Atasoy 2005b, 206-207, Res. 49; Metin 2012, 242-243, K812.
 Tarihi : M.S. 6. – 7. yy.

- K40** Müze Env. No : K.29.50.92
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 12.4 cm Gen: 5.5 cm Yüksek: 5.8 cm Taban: 3.1 cm
 Durumu : Burnun alt bölümü , kulp aparatı ve menteşeli kapak kırık ve eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan halka kulplu, kulp üzerindeki eklenti noksan. Diskus: Geniş yağ delikli, , içte alttan sabitleme aparatıyla ilgili çıkıntı. Burun: Uzun yuvarlak. Taban: Yuvarlak hafif yüksek ayaklı, ortasında yağın akmasını engelleyen *candelabrum* tabağına monte edildiği girinti bulunur.
 Benzerleri : Walters 1914, 18, Pl. 8, Fig. 105; Menzel 1954, 112, Abb. 92-4; Perlzweig 1961, 200, Pl. 48, Fig. 2949; Hayes 1984, 142, Fig. 220; Spagnolis – Carolis 1986, 67-71, Fig. 29-32; Bailey 1996, 72, Pl. 82, Q3809; Pozo 1997, 233, Fig. 30; Bilgi 2004, 164, Res. 1; Gürler 2004, 94, Res. 76; Atasoy 2005a, 41, no. 78; Atasoy 2005b, 207, Res. 50; Metin 2012, 242-243, K812.
 Tarihi : M.S. 6. – 7. yy.

- K41** Müze Env. No : K.291.89.89
 Buluntu Yeri : Yaylabeli Köyü/Burdur
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 12.4 cm Gen: 5.1 cm Yüksek: 5.0 cm
 Durumu : Gövde solu, taban, menteşeli kapak ve burun altı eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan halka kulplu, kulp üzerindeki eklenti noksan. Diskus: Geniş yağ deliği. Burun: Uzun yuvarlak. Taban: Yuvarlak hafif yüksek ayaklı.
 Benzerleri : Walters 1914, 18, Pl. 8, Fig. 105; Menzel 1954, 112, Abb. 92-4; Perlzweig 1961, 200, Pl. 48, Fig. 2949; Hayes 1984, 142, Fig. 220; Spagnolis – Carolis 1986, 67-71, Fig. 29-32; Bailey 1996, 72, Pl. 82, Q3809; Pozo 1997, 233, Fig. 30; Bilgi 2004, 164, Res. 1; Gürler 2004, 94, Res. 76; Atasoy 2005a, 41, no. 78; Atasoy 2005b, 207, Res. 50; Metin 2012, 242-243, K812.
 Tarihi : M.S. 6. – 7. yy.

- K42** Müze Env. No : K.126.50.06
 Buluntu Yeri : Bilinmiyor
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 12.4 cm Gen: 4.0 cm Yükseklik: 6.6 cm Taban: 2.8 cm
 Durumu : Yağ haznesinin sol bölümünde küçük bir bölüm eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan halka kulplu, kulp üzerindeki haç motifi eklentili. Diskus: Yağ deliği istirdiye kabuğu biçiminde menteşeli kapaklı. Burun: Uzun yuvarlak. Taban: Yuvarlak.
 Benzerleri : Walters 1914, 18, Pl. 8, Fig. 105; Menzel 1954, 112, Abb. 92-4; Perlzweig 1961, 200, Pl. 48, Fig. 2949; Boube – Piccot 1975, 164, no. 190, Pl. 97; Hayes 1984, 182, Fig. 244; Campbell 1985, no. 44; Spagnolis – Carolis 1986, 67-71, Fig. 29-32; Kuzmanow 1992, 152, no. 443; Bailey 1996, 70, Pl. 81, Q3800; Acara 1990, 63, Res. 20; Pozo 1997, 233, Fig. 30; Bilgi 2004, 164, Res. 1; Gürlü 2004, 93, Res. 75; Atasoy 2005a, 48, no. 88; Atasoy 2005b, 206-207, Res. 49-50; Metin 2012, 242-243, K812.
 Tarihi : M.S. 6. – 7. yy.

- K43** Müze Env. No : K.54.2.97
 Buluntu Yeri : Kremna
 Müzeye Geliş Şekli : Satın Alma
 Malzeme : Bronz
 Ölçüleri : Uz: 10.7 cm Gen: 5.6 cm Yükseklik: 4.0 cm
 Durumu : Kulp ve menteşeli yağ deliği kapağı eksik
 Tanım : Gövdesi oval formlu, basık haznelidir. Eğimli omuzdan halka kulp yeri kısmen belirgin, kulp üzerindeki eklenti noksan. Ortada yağ deliği. urun: Uzun yuvarlak. Taban: Düz.
 Benzerleri : Walters 1914, 18, Pl. 8, Fig. 105; Menzel 1954, 112, Abb. 92-4; Perlzweig 1961, 200, Pl. 48, Fig. 2949; Hayes 1984, 142, Fig. 220; Spagnolis – Carolis 1986, 67-71, Fig. 29-32; Bailey 1996, 74, Pl. 84, Q3814; Pozo 1997, 233, Fig. 30; Bilgi 2004, 164, Res. 1; Gürlü 2004, 93, Res. 75; Atasoy 2005b, 207, Res. 50; Metin 2012, 242-243, K812 (form olarak).
 Tarihi : M.S. 6. – 7. yy.

K44 Müze Env. No	: K.242.108.95
Buluntu Yeri	: Sagalassos?
Müzeeye Geliş Şekli	: Müsadere
Malzeme	: Bronz
Ölçüleri	: Uz: 7.0 cm Gen: 3.7 cm Yük: 3.5 cm
Durumu	: Menteşeli yağ deliği kapağı ve burun ucu eksik
Tanım	: Gövdesi yuvarlak formlu, yüksek haznelidir. Eğimli omuzdan halka kulplu, üzerinde yaprak motifi eklentisi. Diskus: Ortada yağ deliği. Omuz: İki yanda dışa taşkın kulaklı. Burun: Omuzdan açılmış, düz emzik biçimli. Taban: Halkalı.
Benzerleri	:
Tarihi	: M.S. 5. – 7. yy.

Bibliyografya ve Kısaltmalar

- Acara 1990 Acara, M., Türkiye Müzelerindeki Bizans Madeni Eserleri (Hacettepe Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Atasoy 2005a Atasoy, S., Bronze Lamps in the Istanbul Archaeological Museum, Oxford.
- Atasoy 2005b Atasoy, S., “Haluk Perk Koleksiyonu’ndan Bronz Kandiller”, Tuliya I, 193-230.
- Bailey 1975 Bailey, D. M., A Catalogue of the Lamps in the British Museum I. Greek, Hellenistic and Earl Roman Pottery Lamps, London.
- Bailey 1980 Bailey, D. M., A Catalogue of the Lamps in the British Museum II. Roman Lamps Made in Italy, London.
- Bailey 1988 Bailey, D. M., A Catalogue of the Lamps in the British Museum III. Roman Provincial Lamps, London.
- Bailey 1996 Bailey, D. M., A Catalogue of the Lamps in the British Museum IV. Lamps of Metal and Stone and Lampstands, London.
- Barnett – Mendleson 1987 Barnett, R. D. – J. C. Mendleson, Tharros: A Catalogue of Material in the British Museum from Phoenician and other Thomps at Tharros, Sardinia, London.
- Başaran 2012 Başaran, C., “Parion Tiyatrosunu Aydınlatan Kandil”, Aktüel Arkeoloji 26, 94-95.
- Baume 1964 Baume, P. L., Römisches Kunstgewerbe zwischen Christi Geburt und 400, Braunschweig.
- Bilgi 2004 Bilgi, H., “Bizans Dönemi” Anadolu: Dökümün Beşiği, İstanbul, 147-175.
- Boube – Piccot 1975 Boube – Piccot, C., Les bronzes antiques du Maroc. II. Le mobillier, Vol.2, ETAM V, Rabat.
- Brants 1913 Brants, J., Antieke Terra Cotta Lampen Uit Het Rijksmuseum Van Autheden te Leiden, Leiden.
- Broneer 1930 Broneer, O., Terracotta Lamps, Corinth Vol. IV, No. 2, Cambridge.
- Brouskari 1985 Brouskari, M., The Paul and Alexandra Kanellopoulos. Museum. A Guide, Athens.
- Bruneau 1965 Bruneau, P., Les Lampes Exploration Archèologique de Dèlos, Fas. XXVI, Paris.
- Cahn – Klaiber 1977 Cahn – Klaiber, E. M., Die Antiken Tonlampen des ärhaologischen Instituts der Universität Tübingen, Tübingen.
- Campbell 1985 Campbell, S. D., The Malcove Collection. A Catalogue of the objects in the Lillian Malcove Collection of the University of Toronto, Toronto.

- Deckers 1998 Deckers, J., "Rom und Byzanz Archäologische Kunstbarkeiten aus Bayern", *Antike Welt* 29.5, München.
- Demirel 2002 Demirel, Z. G., "Bizans Dönemine Ait Bronz Kandiller ve Bir Tipoloji Önerisi", *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 1, Sayı 3, 173-199.
- Esin 1969 Esin, U., *Kuantitatif Spektral Analiz Yardımıyla Başlangıcından Asur Kolonileri Çağına Kadar Bakır ve Tunç Madenciliği*, İstanbul.
- Fischbach 1896 Fischbach, O., "Römische Lampen aus Poetovio", *Mittheilungen des Historisches Vereins für Steiermark* 44, 3-64.
- Fırat – Metin 2011 Fırat, M. - H. Metin, "Isparta Arkeoloji Müzesi Envanterinde Yer Alan Bir Grup Kandil", *Ege ADerg* XVI, 143-154.
- Fitch – Goldman 1994 Fitch, C. R. – N. W. Goldman, *Cosa: The Lamps, Memoirs of the American Academy in Rome*, Vol. 39, Roma.
- Forbes 1958 Forbes, R. J., *Studies in Ancient Technology* VI, Leiden.
- Gürler 2003 Gürler, B., "Ödemiş Buluntusu Hellenistik – Erken Roma Dönemine Ait Kandiller", *Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi*, Sayı 3, 87-96.
- Gürler 2004 Gürler, B., *Tire Müzesi Bronz Eserleri/Bronze Objects at Tire Museum*, İstanbul.
- Hayes 1984 Hayes, J. W., *Greek, Roman and related Metalware in the Royal Ontario Museum*. Toronto.
- Harris 1980 Harris, W. V., "Roman Terracotta Lamps: The Organization of an Industry", *JRS*, Vol. 70, 126-145.
- Heimerl 2001 Heimerl, A., *Die Römischen Lampen Aus Pergamon*, Berlin.
- Heres 1968 Heres, G., "Die Werkstatt Des Lampentöpfers Romanesis", *Forschungen und Berichte, Archäologische Beiträge*, Bd. 10, 185-211.
- Howland 1958 Howland, R. H., *Greek Lamps and Their Survivals, The Athenian Agora* Vol. 4, New Jersey.
- Israeli – Mevorah 2000 Israeli, Y. – D. Mevorah, *The Israel Museum*, Jerusalem.
- Iványi 1935 Iványi, D., *Die Pannonischen Lampen*, Budapest.
- Kassab – Sezer1995 Kassab, D. – T. Sezer, *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Pişmiş Toprak Kandil Kataloğu I: Prehistorik, Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemler*, İstanbul.
- Kuzmanov 1992 Kuzmanov, G., *Antike Lampen. Sammlung Des Nationalen Archaeologischen Museums*, Sofia.
- Lerat 1954 Lerat, L., *Catalogue des Collections archéologiques de Besançon i, Lampes antiques*, Paris.
- Loeschcke 1919 Loeschcke, S., *Lampen aus Vindonissa. Ein Beitrag zur Geschichte von Vibdonissa und des Antiken Beleuchtungswesens*, Zürich.

- Mele 1983 Mele, N. V., *Catalogo Delle Lucerne in Bronzo*, Museo Nazionale Archeologico Di Napoli, Roma.
- Menzel 1954 Menzel, H., *Antike Lampen im Römisch – Germanischen Zentralmuseum zu Mainz*, Mainz.
- Meriç 2002 Meriç, R., *Spaethellenistisch-römische Keramik und Kleinfunde aus einem Schachtbrunnen am Staatsmarkt in Ephesos*, *Forschungen in Ephesos IX/3*, Wien.
- Metin 2012 Metin, H., *Kibyra Kandilleri (Atatürk Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, Erzurum.
- Metin 2013 Metin, H., “Burdur Müzesinden Plastik Bir Kandil”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8, 105-109.
- Mills 1982 Mills, A. J., *The Cemeteries of Qasr Ibrim*, London.
- Mutz 1972 Mutz, A., *Die Kunst der Metaldrehens bei den Römern*, Basel.
- Onurkan 1988 Onurkan, S., *Doğu Trakya Tümülüsleri Maden Eserleri*, İstanbul Arkeoloji Müzelerindeki Trakya Toplu Buluntuları, İstanbul.
- Oziol – Poilloux 1969 Oziol, T. – J. Poilloux, *Les Lampes, Salamine de Chypre I*, Paris.
- Oziol 1977 Oziol, T., *Les Lampes Du Musee De Chypre, Salamine de Chypre VII*, Paris.
- Parr 1958 Parr, J. G., *Man, Metals and Modern Magic*, Cleveland.
- Pastutmaz 2005 Pastutmaz, D., “Knidos Dionysos Terası Stoasında Bulunan Bir Grup Kandil Işığında Romanesis Atölyesi ve Özellikleri”, *Ramazan Özgan’a Armağan*, İstanbul, 283-289.
- Perlzweig 1961 Perlzweig, J., *Lamps of the Roman Period First to Seventh Century After Christ, The Athenian Agora Vol. 7*, New Jersey.
- Ponsich 1961 Ponsich, M., *Les Lampes Romanies En Terre Cuite De La Maurèntanie Tingitane*, Rabat.
- Popovic – Zisi – Velickovic – Jelisic 1969 Popovic, L. B. – D. M. Zisi – M. Velickovic – B. Jelisic, *Greek, Roman and Early-Christian Bronzes in Yugoslavia*, Belgrad.
- Pozo 1997 Pozo, S., *Lucerna antiguas en bronce de la Baetica: ensayo de clasificación: Tipología y cronología*, BSA, Vol. 63, 203-251.
- Ross 1962 Ross, M., *Catalogue of the Byzantine and Early Mediaeval Antiquities in the Dumbarton Oaks Collection I. Metalwork, Ceramics, Glass, Glyptics, Painting*, Washington.
- Sandler 1964 Sandler, L. F., *Essays in Memory of Karl Lehmann*, New York.
- Selesnow 1988 Selesnow, W., *Lampen Aus Ton und Bronze*. Liebieghaus. Museum Alter Plastik. Bildwerke der Sammlung Kaufmann. Bd. II, Melsungen.
- Scheltens 1993 Scheltens, E., “Some Wheelmade Lamps of Sagalassos. A Preliminary Note”, *Report on the Third Excavation Campaign of 1992, Sagalassos II, Acta Archaeologica Lovaniensia Monographie*, Leuven University Press, 191-208.

- Spagnolis – Carolis 1983
Spagnolis, M. D. – S. E. Carolis, Museo Nazionale Romano, I, Bronzi, IV-1, Le Lucerne, Roma.
- Spagnolis – Carolis 1986
Spagnolis, M. D. – S. E. Carolis, Le lucerne di bronzo, Musei Della Biblioteca Apostolica Vaticana, Inventari e Studi 1, Vatikan.
- Spagnolis – Carolis 1988
Spagnolis, M. D. – S. E. Carolis, Le Lucerne di Bronzo di Ercolano e Bronze, Roma.
- Szentléleky 1969
Szentléleky, T., Ancient Lamps, Amsterdam.
- Şimşek – Duman 2013
Şimşek, C. – B. Duman, “Lykos Laodikeiası’ndan Bir Grup Yerel Üretim Kandil”, Olba XXI, 2013, 151-180.
- Taylor 1991
Taylor, J. H., Egypt and Nubia, London.
- Thill 1972
Thill, G., Les Époques gallo-romaine et merovingienne au Musée d’Histoire et d’Art, Luxembourg.
- Thompson 1934
Thompson, H. A., “Two Centuries of Hellenistic Pottery”, Hesperia 3, 311-380.
- Ulbert 1959
Ulbert, G., Die römischen Donau-Kastelle Aislingen und Burghöfe, Limesforschungen Band 1, Berlin.
- Vessberg 1953
Vessberg, O., “Hellenistic and Roman Lamps in Cyprus” Opuscula Atheniensa I, 115-129.
- Walters 1914
Walters, H. B., Catalogue of the Greek and Roman Lamps in the British Museum, London.

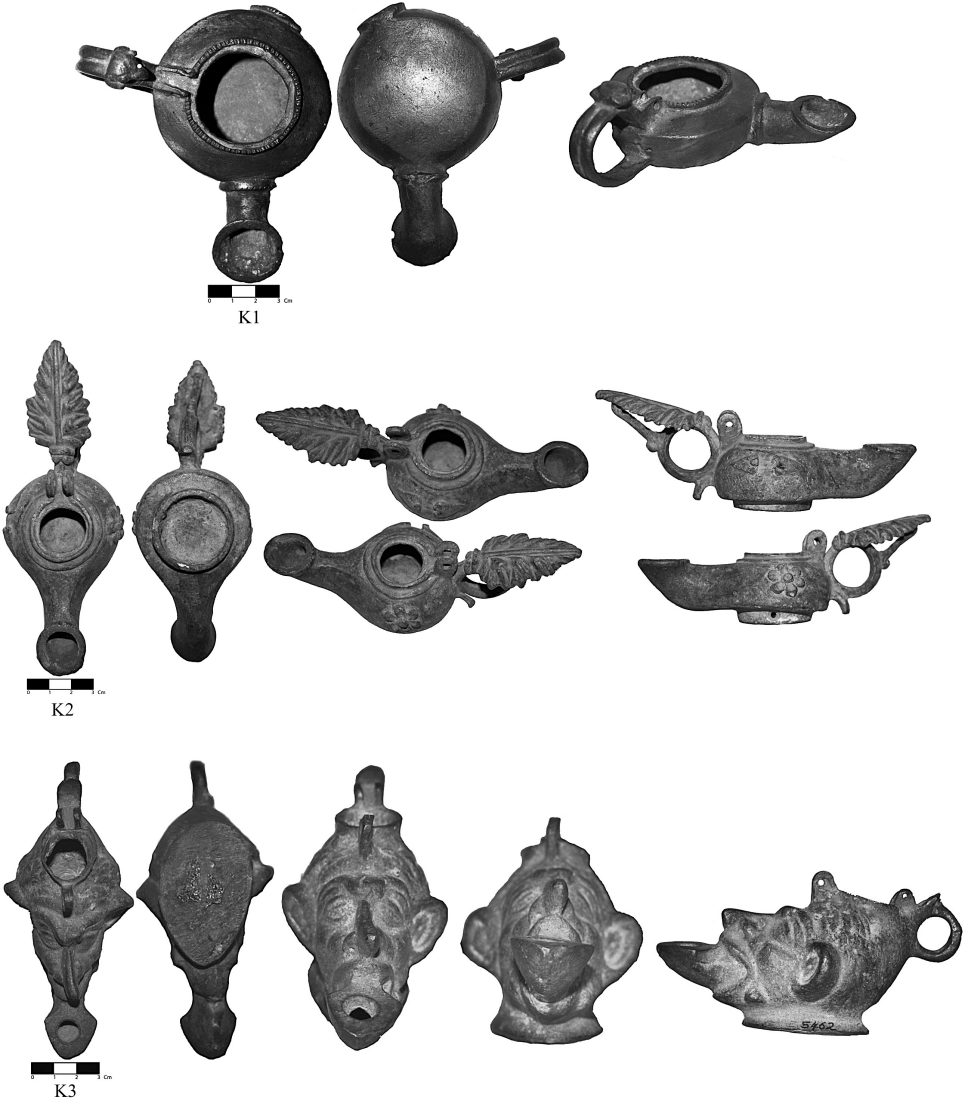

Fig. 1 K1-3 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görünümü.

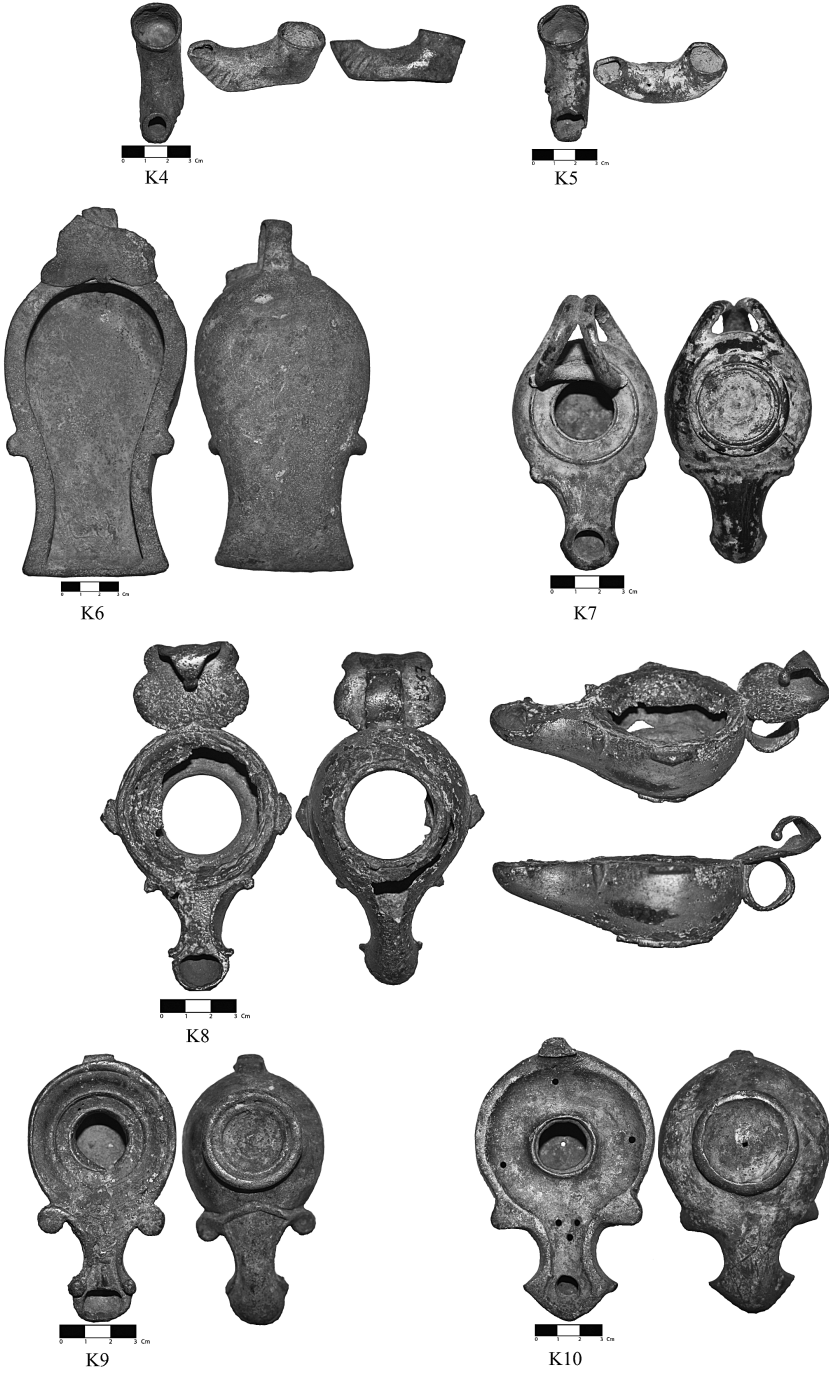

Fig. 2 K4-10 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görüntüleri.

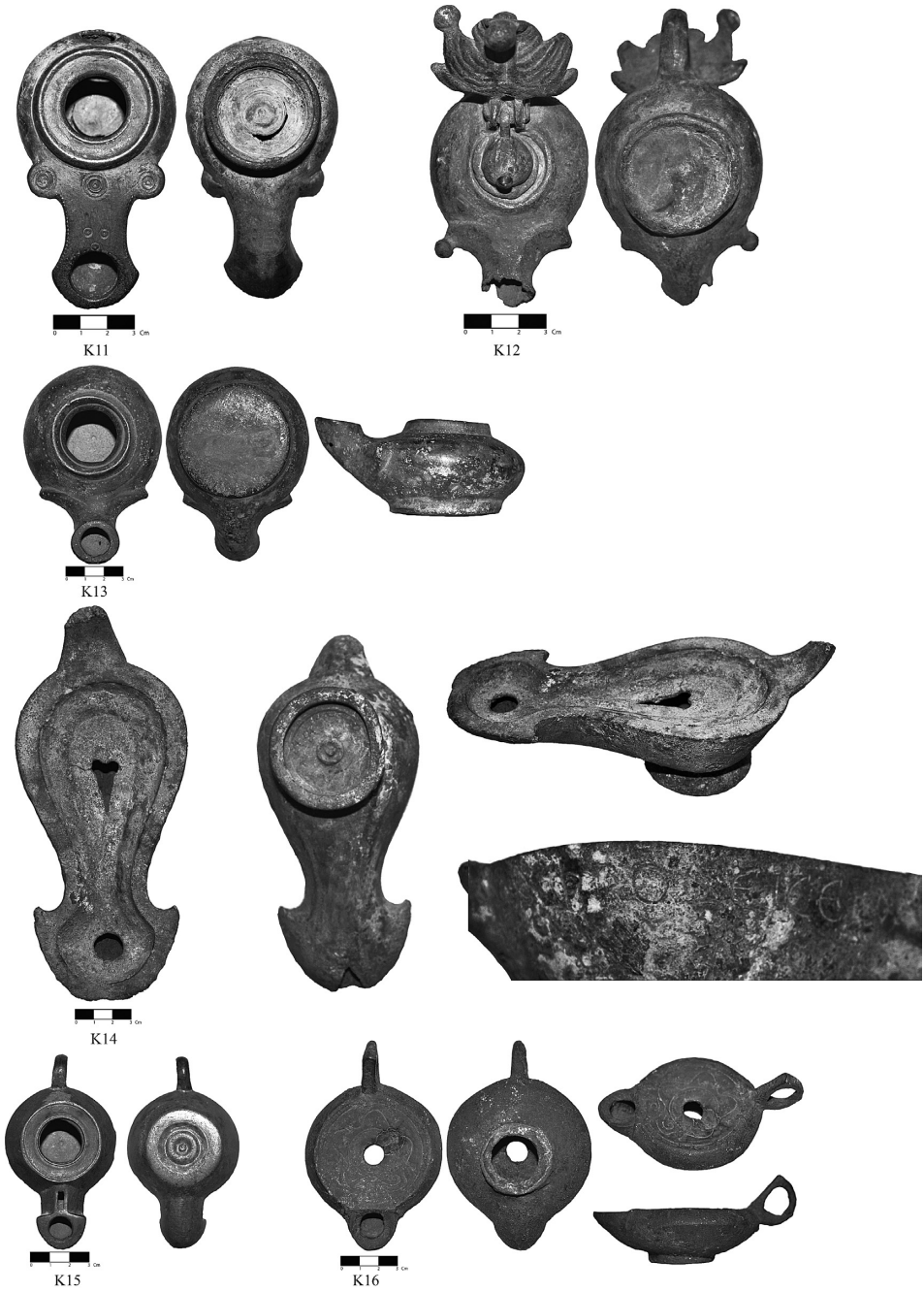

Fig. 3 K11-16 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görüntüleri.

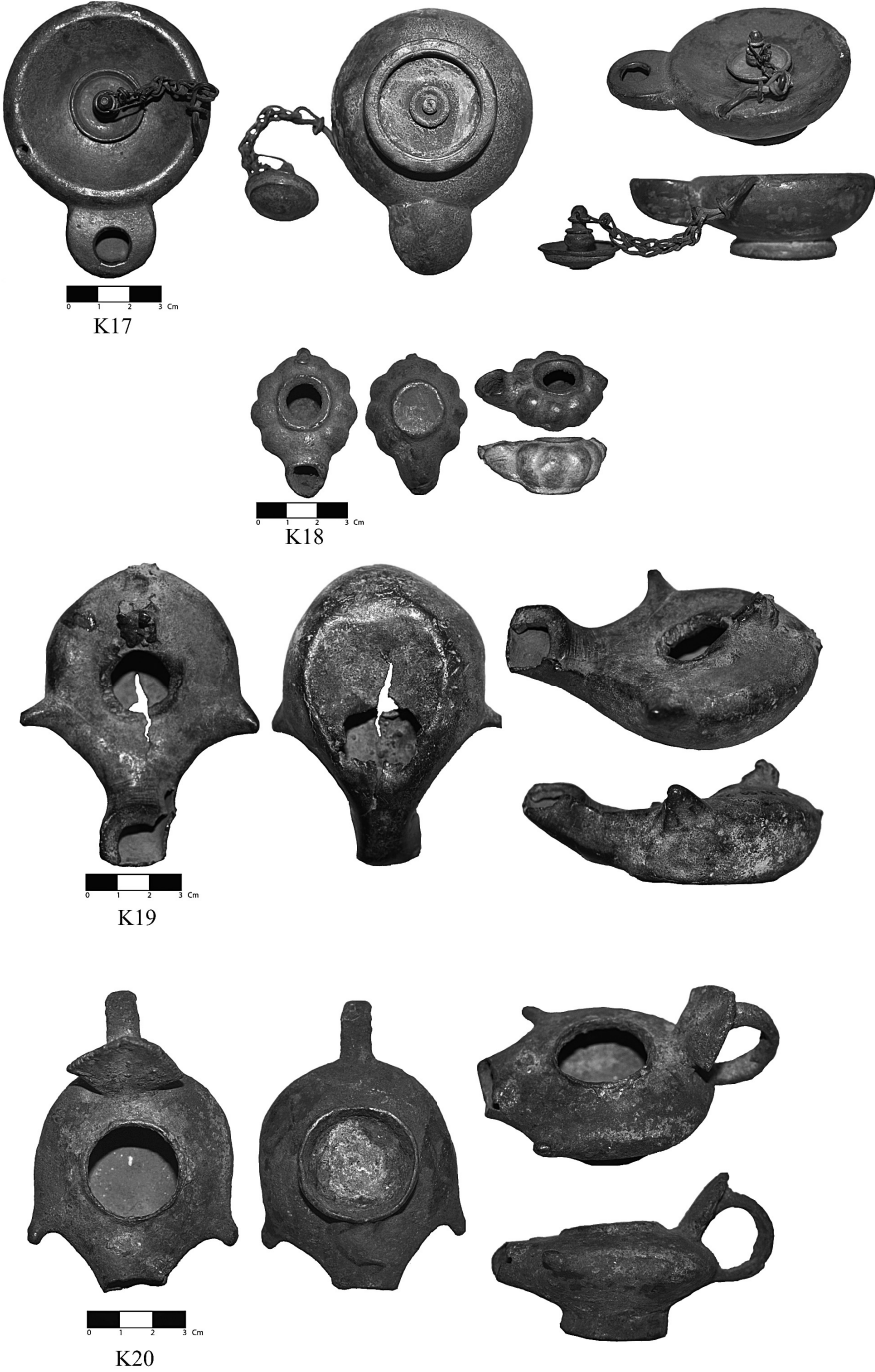

Fig. 4 K17-20 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görünüşleri.

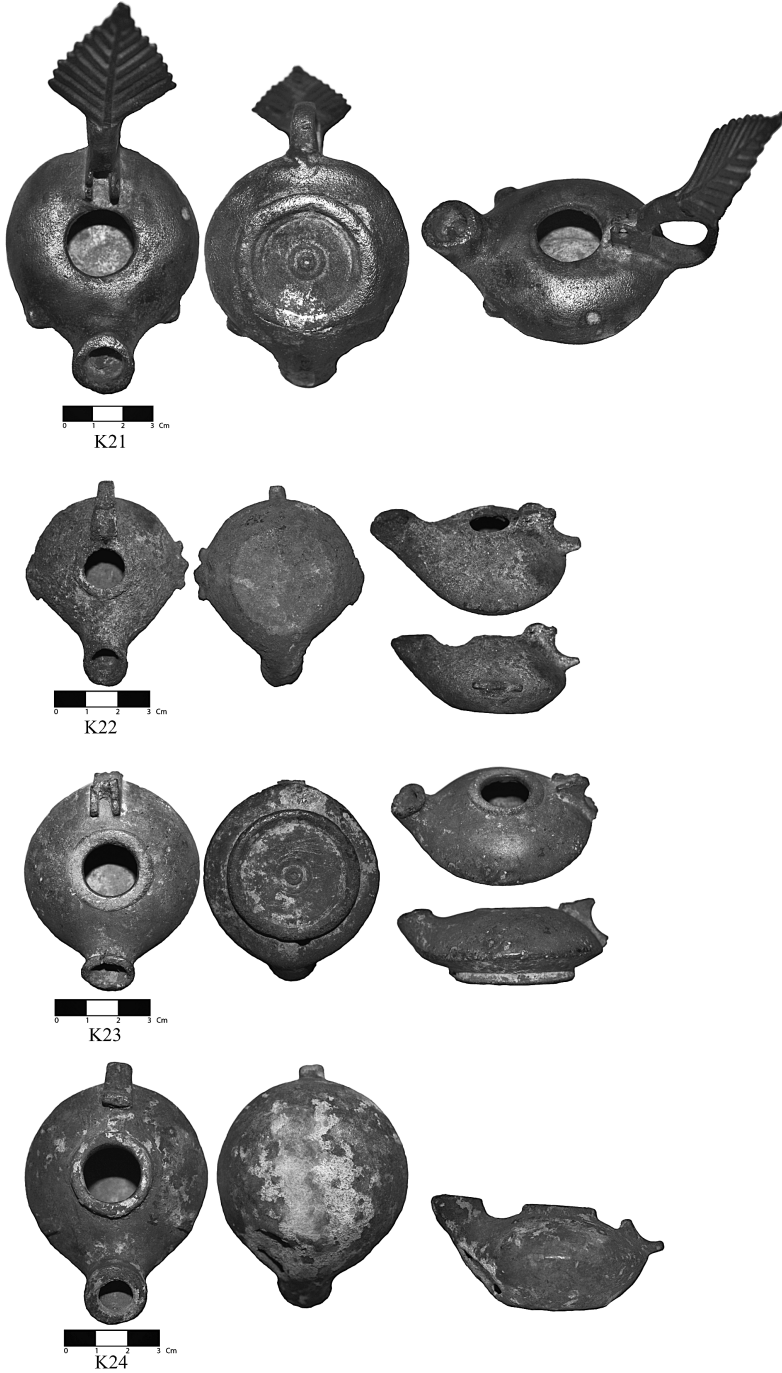

Fig. 5 K21-24 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görünümüleri.

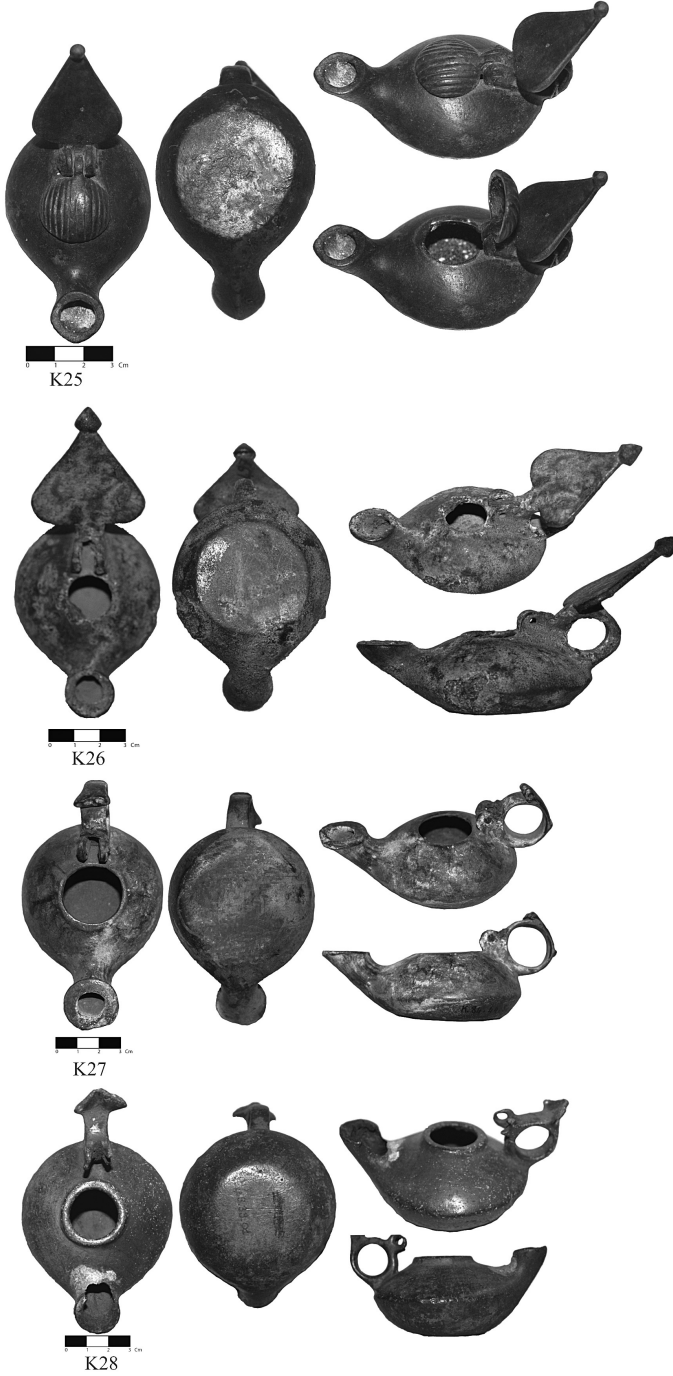

Fig. 6 K25-28 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görünüşleri.

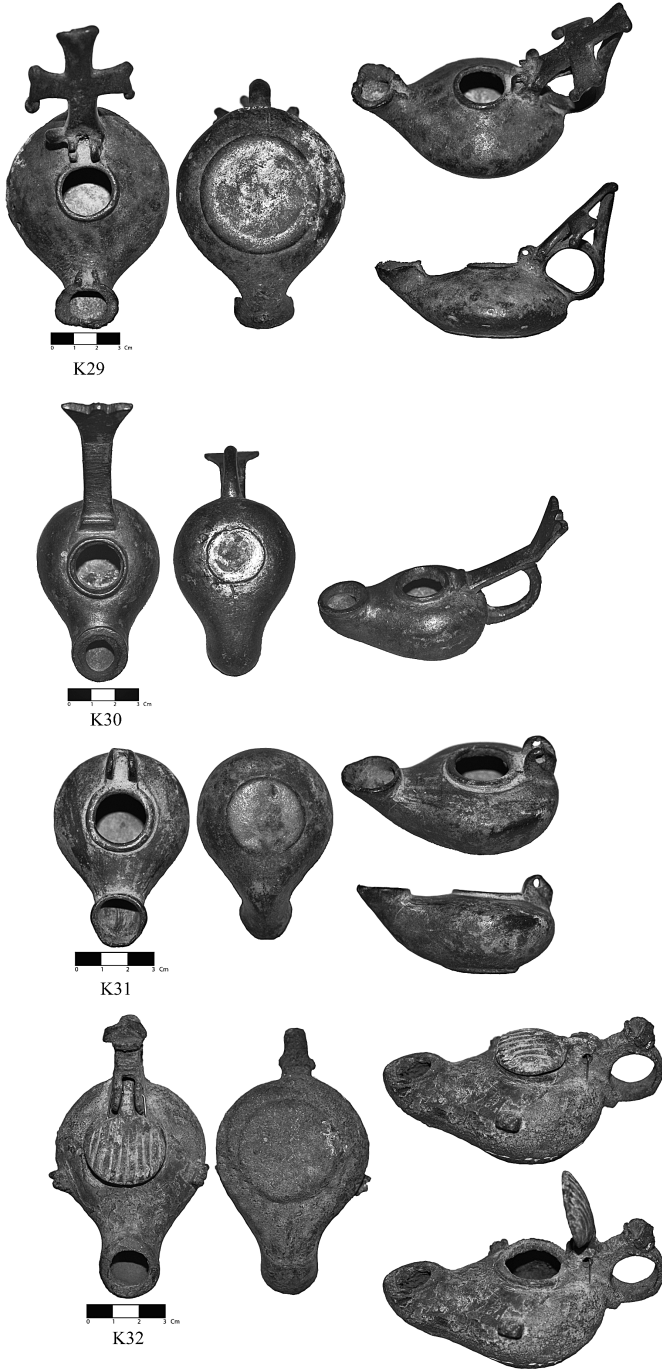

Fig. 7 K29-32 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görünümüleri.

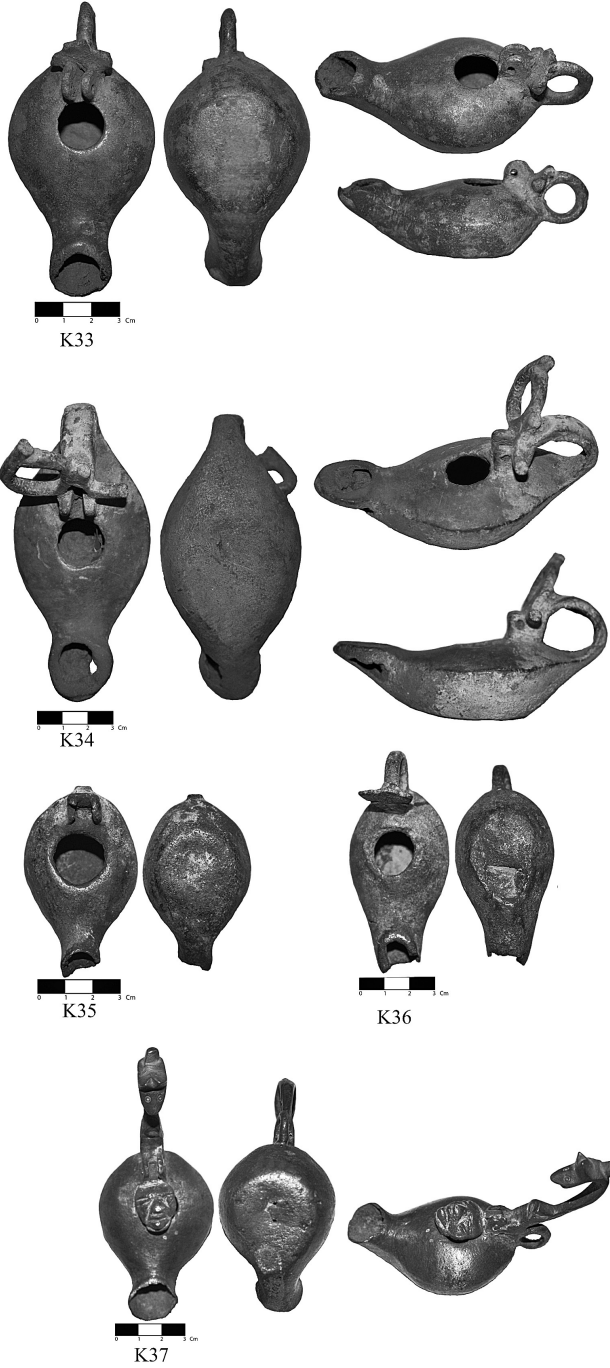

Fig. 8 K33-37 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görünüşleri.

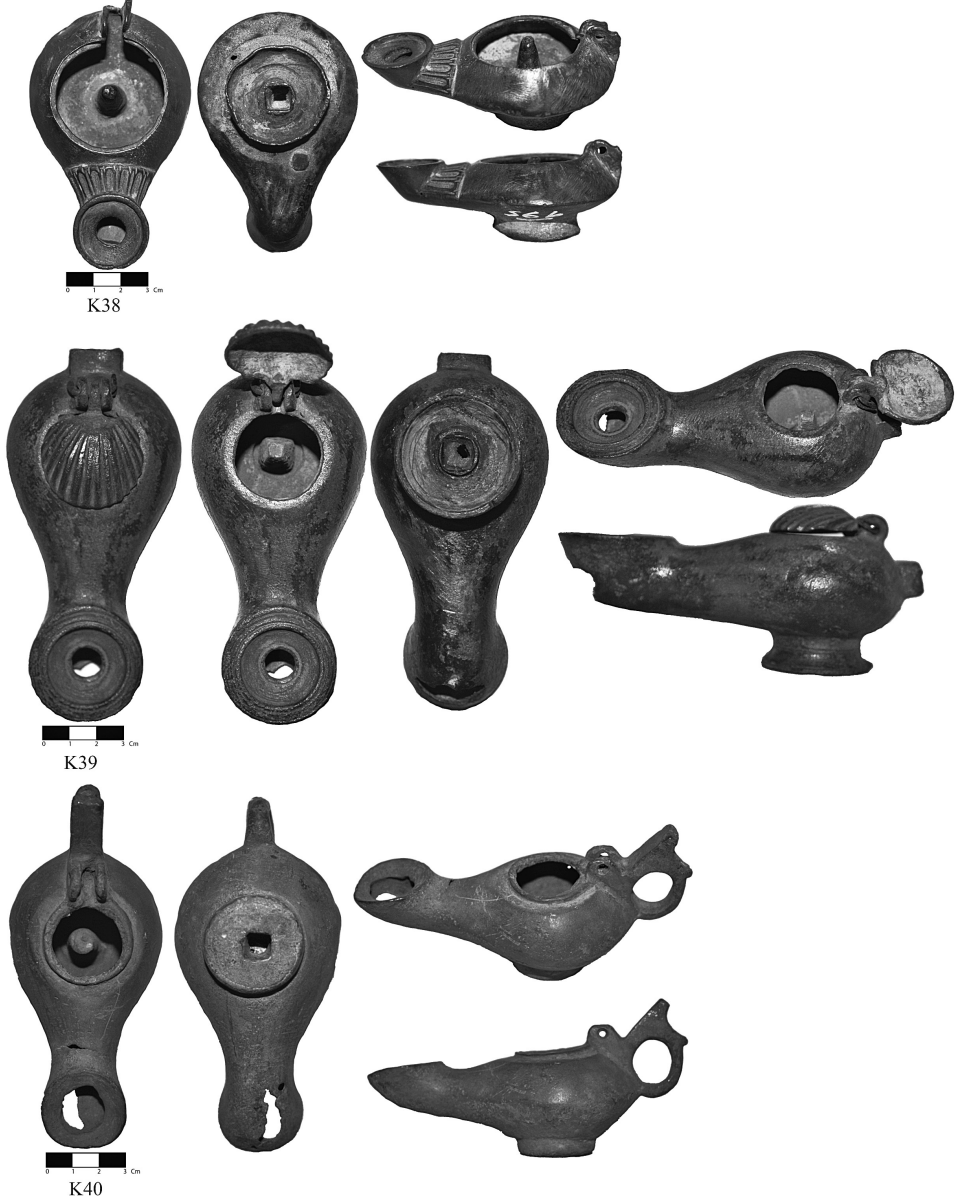

Fig. 9 K38-40 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görüntüleri.

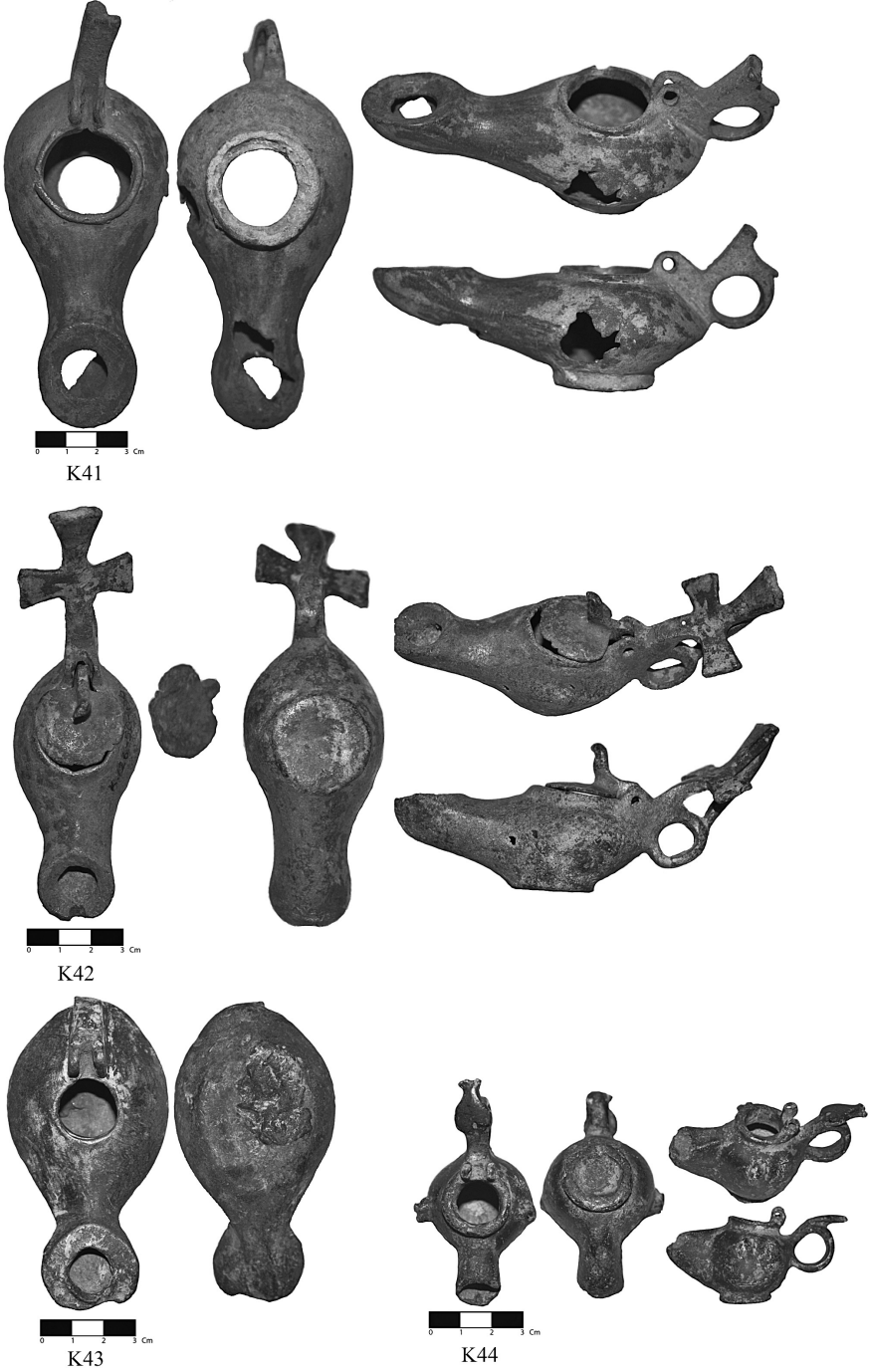

Fig. 10 K41-44 numaralı kandillerin, farklı yönlerden görünümü.